

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesečno 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za

inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III

Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana

pisma se ne sprejemajo. Uredništvo

telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov

i stoip. peti-vrsta

mali oglaš po 150

in 2 D, večji oglaš

nad 45 mm višine

po 2 D, 2-30, veliki

po 3 in 4 Din, v

uredniškem delu

vsilica po 10 Din

p Pri večjem g

naročilu popus

Izide ob 4 zjutraj

razen pondeljka in

dneva po prezniku

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inšerate, Sarajeva št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Misterij duše

(Od našega moskovskega dopisnika.)

Moskva, 3. aprila 1930.

Ruski narod je nekaj posebnega in tudi boljševiki, ki po eni strani predstavljajo zadnjo skrajnost brezbožne, materialistične in mehanistične kulture zapada, so na drugi strani ostali v korenini čisto ruski ljudje, kakor to dobro poudarja princ Rohan, ki je brez vsakega dvoma spisal najboljšo knjigo o sodobni Rusiji. Čudno se zdi in nepojmljivo je, a je vendar resnično: ruski boljševiki so napravili iz svoje brezbožnosti naravnost religijo! Tega je pač zmožen samo ruski človek, v katerem se stikajo največja protislovja.

Zapadni brezverec se za Boga ne mení: zadovoljil se je popolnoma z drugimi »idealizacijami«: Denarjem, Produkcijo, Napredkom, Kapitalom itd. Njegova sree, o katerem je nekdanji dejal sv. Avgustin, da ne misli, dokler se ne spočije v Bogu, se je danes umirilo v dobrinah materialnega napredka, v njih uživanju in množenju. V svojem ateističnem razpoloženju današnji zapadnjak ni fanatik; on je popolnoma indiferenten, hladen in brezbrizen, kakor da Boga, posmrtnega življenja in večnih dobrin res ni: česar ni, to te ne vznemirja, tega ne sovražiš. Čisto drugače ruski človek, ki je Boga in vse nadnaravne resnice zavrgel. Njemu bi Bog mogel reči: Ravno ker me tako divje sovražiš, priznavaš, da sem!

Pismo rimskega papeža je ruske brezbožnike, kakor veste, tako razhudilo, da so sklenili na letošnjo Veliko noč zopet dati duška svojemu brezmejnemu sovraštvu do Boga in vseh božjih reči. Smišli ne bodo samo krščanstva, ampak religijo sploh, ki da je samo omamilo za ljudstvo. Oni sami pa omamljajo ljudstvo z drugo vero, z vero v Ljenu, kateremu se v Rusiji od strani boljševikov izkazuje že božanstven kult.

Med tem, ko se zapirajo pravoslavne in katoliške cerkve, pa tudi judovske sinagoge in muslimanske džamije, se po vseh tovarnah, solah in v prosvetnih klubih na vsi ustanavljajo nova svetišča. Človek ne bi verjel, če ne bi bilo resnično. Notranjost teh kapelic popolnoma sliči pravoslavnim svetiščem. Na oltarju se dviga kip Ljenina sredi rož in sveč, pred njim visi »večna luč! Ozadje je drapirano z rdečim suknem, v katerem se vidi srpi in kladivo, obdano od zvezd ali pentagramov, znanim mističnim znamenjem, ki se sicer vidi samo v sinagogah. V prte so vvezani naslovi Ljeninovih del. Mužik, ko zagleda tak interieur, se nemalokrat pobožno prekriža. Pomislite samo to strahotno stvar: Zadnje dni je prišla v promet podoba, ki predstavlja sree, prebodeno od mnogih puščic, s podpisom: »Glejte srce Ljenina, mučeno od združenega evropskega kapitalizma!« Gosizdat, to je državno izdajateljstvo knjig, je pa že leta 1925. za kmečke množice natisnilo nekaj molitvenik, v črni vezavi s sovjetskim emblemom in raznimi Ljeninovimi izreki, sestavljenimi v stilu pravoslavnih molitev, v katerih med drugim tudi beremo, da je Ljenu »prelil svojo kri za ruski proletarijat in za proletarijat vsega sveta!«

Boljševiška ateistična religija ima tudi svoje obrede. To so rdeči krsti, rdeče svatbe in pa rdeči pogrebi. Vršijo se v imenovanih svetiščih ali v klubih na deželi, ki se v to svrhu spremenijo v kapele. Med imeni, ki se dajejo otrokom in ki so vam itak že znana, uavajam zaradi kurioznosti samo še: Električko, Barikado, Bombo in Prvomajko. V teh klubih se pa vršijo tudi plesi, pri katerih se dosega svoje vrste mistično razpoloženje po zborih, ki imitirajo skrivnostne melodije liturgičnih spevov cerkve. Znano vam je, da so taki plesi običajni v mistični sekci hlistov. Da, še celo čudež, oziroma vera v čudeže se kliče v pomoč, da bi se ljudstvo prešinilo z mistično vero v Ljenu in njegov »nadnaravni pojav! Če bi kdo ne verjel, da pri stari najgolejšega materializma operirajo z nadnaravnim, ga hočem prepričati s čisto avtentičnim dokumentom. Ljudski komisariat za prosveto je izdal za šolska otroška gledališča igro »Brez Ljenina«. Nočem biti bogoskrunski, a jo vendar lahko primerjam samo s srednjeveškimi pasijoni. Dejanje se vrši v lovarni. Poslušajte:

»Ropčejo stroje — tako stoji zapisano v tekstu — vse brni, delavci tekojo sem pa tja. Nenadno se dogodi čudež: Motorji se ustavijo, transmisije skočijo samo s koles in vsi stroji obmolnejo. Med delavci zavlađa nepopisno razburjenje: Prva delavka: Kaj je to? Kaj se je zgodilo? Prvi delavec: Kaj je to? Slutim katastrofo! Predelavka: Pri nas v predilnici je nenadno obstalo vseh sto strojev! Kakšen čudež je to?

Kovač: Pri nas je isto! Tri sto pudov težko kladivo, ki je letelo od zgoraj; nenadno, brez vsakega vzroka, je obstalo med potjo kot da bi onemoglo.

»Nenadno tišino prekinajo glasovi: Tovariši, tiho, tiho! Umrl je naš voditelj... Veliki Ljenu je umrl!

Sporazum štirih velesil

Tadi Francija se pridruži trojnemu sporazumu — V vprašanju podmornic zmagalo popolnoma francosko stališče — Tudi Italija pričela popuščati

Pariz, 9. aprila. AA. »Havas« poroča iz Londona, da sta na svojem včerajšnjem sestanku MacDonald in Briand razpravljala o tolmačenju 2. odstavka čl. 16 pakta Društva narodov. Predvsem je šlo za to, kako se izogniti neugodnemu vtisu, ki bi ga povzročil sklep pakta v troje pri Društvu narodov, ako bi k temu paktu ne pristopila Italija in Francija. Zato si Briand prizadeva, da bi bil sklenjen sporazum v petih in da bi ga sprejela tudi Italija in Francija. Ovisno pa je od Italije in od tega ali je Italija voljna odstopiti od povečave svoje vojne mornarice v letih med 1931 in 1936, ker bi sicer ogrožala Francijo in obrambo njenih oddaljenih kolonij.

London, 9. aprila. AA. Listi priobčujejo nepričakovani komunik, ki je bil izročen novinarju po sestanku angleške in francoske delegacije na pomorski razorožitveni konferenci. Komunik, pravi, da bo danes nov sestanek in da je mogoče obči sporazum med raznimi delegacijami. Napoved te možnosti je vzbudila splošno pozornost, ker je to prvič, da se govori o mogočem sporazumu med vsemi petimi delegacijami.

London, 9. aprila. AA. Načelnik italijanske delegacije leži hudo prehlajen in ni mogel zaradi tega obiskati ministrskega predsednika MacDonalda. Istotako se je imel vršiti sestanek

med Grandijem in francoskim zunanjim ministrom Briandom, ki je pa zaradi bolezni prvega odpadel.

Davi sta se sestala prvi lord admiralitete Alexander in francoski mornariški minister Dumessnil, ki sta razpravljala o francoskih tonažnih številkah.

Včerajšnji sklep prvega odbora glede na humanizacijo podmorske vojne in na velikost podmornic, je natelet v delavskem časopisu na neugodno kritiko.

Glavni list delavske stranke »Daily Herald« protestira proti temu, ker izjava velesil nič ne pove glede uporabe podmornic v vojnem času. Glede velikosti podmornic naglašajo imenovani list, da se je na pomorski razorožitveni konferenci v Ženevi določila velikost podmornic na 1800 ton.

Sedaj predlagana velikost podmornic znaša 2000 ton s petpalčnimi topovi. Ker pa ima Francija že eno podmornico nad 2000 ton in gradi še dve, je odbor predlagal, naj se prizna vsem državam tri podmornice po 2800 ton s šestpalčnimi topovi.

London, 9. apr. n. Na včerajšnjem sestanku MacDonald in Brianda, kateremu sta prisostvovali obe delegaciji, je izjavil Briand, da spričo že dobljene nove podlage za dogovor med petimi državami ni zgubiti upanja na

uspeh. Glede čl. 16 pakta Društva narodov so se v načelu zedinili na interpretacijo, ki temelji na locarnski pogodbi. Upanje je, da se bo dosegel dogovor, ki bo zadovoljil francoske jamstvene zahteve, in skupno hočejo poskusiti, da se zenačita Kelloggova pogodba in pakt Društva narodov. Danes dopoldne je imel Briand razgovor z Grandijem. Čuje se, da so iz Rima prišle nove instrukcije, po katerih je upati, da bo Italija dala nekatere koncesije in da se bodo s tem odstranile težkoče v vprašanju paritete.

Pariz, 9. apr. n. »Excelsior« poroča, da je Briand kot interpretacijo za čl. 16 pakta Društva narodov najprej predlagal besedilo, ki posebno naglašava avtomatično izvedbo sankcij, ki jih ima odrediti Društvo narodov. MacDonaldova formula pa ponavlja interpretacijo, ki je dala že Nemčija v dodatku k locarnski pogodbi. Zdi se, da je včeraj prišlo do sporazumljenja o interpretacijski formuli. Vendar se ni prišlo do sklepa pogodbe med petimi državami. »Journal« javlja, da si je francoska delegacija čisto tehnično priborila senzacionalen uspeh. Na posvetovanju v komisiji so se dovolile francoski delegaciji tri podmorske križarke tipa Surcouf, tako da sedaj ni nobenega govora več o odpravi podmornic.

Nova pogodba med Madjarsko in Italijo

Senzacionalna Bethlenova pot v Rim — Madjarska in Reka

Budimpešta, 9. aprila. n. Ministrski predsednik Bethlen je nocoj odpotoval v Rim. Razen z Mussolinijem bo govoril tudi z Grandijem, ki bo v prihodnjih dneh prišel v Rim. Že 14 dni se nahaja v Rimu tudi grof Albert Appony, ki je bival v Egiptu in ga je grof Bethlen naprosil, naj počaka v Rimu. Čuje se, da se bo grof Appony tudi udeležil sestanka z Mussolinijem. Širi se govorica, da se bo italijansko-madjarska prijateljska in razsodišna pogodba, ki je bila sklenjena leta 1927, spopolnila in da se bo morda med obema državama sklenila nova pogodba.

Pred sprejetjem

italijansko-avstrijske pogodbe

Rim, 9. aprila. AA. Narodni poslanec Paulo Venereli je govoril danes kot izvestilec v parlamentu o avstrijsko-italijanski prijateljski pogodbi. Izjavil je, da ta pogodba zbližuje oba naroda in da stilizirana v duhu sličnih mednarodnih pogodb, kar pa nikakor ne pomeni, da bi bile take pogodbe brez vrednosti. Sklepanje prijateljskih pogodb med državami, ki so ena od druge oddaljene in ki niso nikoli imele sporov, imajo brez dvoma tudi velik pomen, toda veliko večji pomen imajo pogodbe med državami, ki so si sosedne in ki

urejujejo spore, nastale po svetovni vojni in ki so se obvezale pomagati si v mednarodnem življenju. Pomirjenje med Avstrijo in Italijo naj bo drugim narodom v vzgled.

Nemški nacionalisti ostanejo enotni

Pariz, 9. aprila. AA. Po poročilu iz Berlina je nacionalistična stranka včeraj sklenila soglasno zaupnico za svojega voditelja Huggenberga.

Pred stavko v bombažni industriji

London, 9. aprila. n. Ker včeraj v Manchesteru razgovori med tovarnarji in strokovnim delavskimi organizacijami glede uvedbe novih delavskih pogojev niso imeli nobenega uspeha, se zdi, kljub temu, da se je položaj v zadnjih tednih zboljšal, da bo stavka v bombažni industriji neizogibna.

Ameriški kapital za industrijalizacijo Rusije

Pariz, 9. apr. n. »Chicago Tribune« poroča o dveh ogromnih ameriških načrtih za industrijalizacijo Rusije. V Tomsku potuje skupina 25 ameriških inženjerjev, da tam organizirajo in izkoristijo premogovnike v Kusnec, ki so najbogatejši premogovniki Sibirije. Druga skupina inženjerjev pa hoče v Nižnem Novgorodu zgraditi veliko moderno tovarno za avtomobile, ki bo na leto proizvajala 100.000 avtomobilov. Obenem hoče zgraditi delavsko naselbino za 25.000 prebivalcev.

Zmaga delavske stranke v Avstraliji

London, 9. aprila. n. Pri volitvah v južni Avstraliji bo najbrže delavska stranka dosegla 30 mandatov, dočim bodo liberalci dobili komaj 13 mandatov.

ki v svojem mysticizmu njegovi duševnosti zelo ugaja. Toda izobrazbe ni sprejel nobene. Papi si je lahko najel na sejm, da mu je za silo liturgijo bral, pouka v verskih in moralnih resnicah pa ni prejemal prav nobenega. Sužnost pod Tatari in pa nečloveško tlačanstvo pod napol blaznimi carji je rodilo v njegovi duši popolno duhovno anarhijo. Vse je zraslo v njem skupaj v pošastno zmes: najplemenitejši z najgnusnejšim. Tudi boljševizem je taka pošastna strahota.

ZAGREBAČKI ZBOR 5.14. aprila 1930

VII. razstava avtomobilov

vseh vrst, motornih koles itd.

XIII. specialni veliki sejem

za poljedelstvo

(stroji, gnojila, potrebščine)

Za perutnino (5—8 aprila 1930) za poletne turist. in športne potrebščine

Mednarodna fotografska razstava

Proti sejmski legitimaciji brezplačni povratek na železnih, na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega

Danes pogreb patrijarha srbske cerkve

Podrobnosti pogreba — Sojalne izjave tujih vlad

Belgrad, 9. aprila. k. Vse priprave za pogreb srbskega patrijarha pravoslavne cerkve Dimitrija so končane. V Belgrad so prispele številne deputacije iz vse države, da se udeležijo svečanosti. Predvsem so se zbrali vsi pravoslavni škofje, razen ohridskega škofa Nikole, ki je s skupino svojih vernikov odšel na pol v sveto deželo. Posebno številni so delegatje posameznih bogoslovij iz Prizrema, Bitolja, Sarajeva in Cetinja. Jutri pridejo dijaki iz bogoslovja iz Sremskih Karlovcev. Pri- de jih 200 in sicer pod vodstvom svojega rektorja.

Podrobnosti pogreba so že določene. O posameznosti pa bo sklepal sv. sinod. Skle- njeno je, da bo v cerkvi govoril v imenu du- hovništva in visokega pravoslavnega sveče- ništva emropolit Dodžić in minister za pra- vosodje. Zunaj na ulicah bodo govorili razni zastopniki pravoslavnih verskih društev.

Jutri prispe v Belgrad zagrebški nadškof dr. Bauer, ki bo ob 10 dopoldne imel žalno službo božjo za pokojnika.

Na pokopnikovo krsto je bilo položenih veliko število vencev. Zlasti so vzbudili po- zornost številni venci ruskih emigrantov. Ti- ročglava množica je neprestano zbrana v cer- kvi. V teku dneva so stalno prihajale velike množice vernikov kropit pokojnika.

Belgrad, 9. aprila. AA. Bolgarski posla- nik na našem dvoru Vakarelski in grški po-

slanik Argiropulos sta posetila danes g. dr. Kosto Kumanudija, namestnika ministra zu- nanjih zadev in ministra brez portfelja ter mu v imenu svojih vlad izrazila sožalje o priliki smrti Nj. Svetosti patrijarha Dimitrija. Isto tako je češkoslovaški odpravnik poslov dr. Vokač posetil danes osebo v haenu češko- slovaške vlade zastopnika zunanega ministra Kosta Kumanudija ter mu izrazil sožalje pri- likom smrti Nj. Svetosti patrijarha Dimitrija. Dr. Vokač je izrazil tudi sožalje sv. sinodu srbske pravoslavne cerkve. O priliki pogreba bo položil venec na patrijarhov oder.

Solun, 9. aprila. AA. Mitropolit Kenadije je izjavil našemu generalnemu konzulu v So- lunu posebno sožalje radi smrti patrijarha Di- mitrija.

Sofija, 9. aprila. AA. Sv. sinod bolgarske cerkve je določil starozagorskega mitropolita Pavla in arhimandrita Sifronija, da zastopata bolgarsko pravoslavno cerkev pri pogrebu pa- trijarha Dimitrija. Delegata odpotujeta danes v Belgrad.

Sofija, 9. aprila. AA. Svetnik bolgarske dvorne pisarne Grujev je posetil našega po- slanika v Sofiji Nešića, in ga prosil, naj po- vodom smrti Njegove Svetosti patrijarha Di- mitrija izvoli izraziti Nj. Vel. kralju Aleksan- dru in sv. sinodu najiskrenejše sožalje Nj. Vel. bolgarskega kralja Borisa.

Verižnati most med Belgradom in Zemunom

Most bo dolg 757 m in širok 18 m — Stroški proračunjeni na 180 milijonov dinarjev — Slu il bo osebnemu in tramvajskemu prometu

Belgrad, 9. aprila. AA. Včeraj 8 t. m. sta minister financ dr. Stanko Švrljuga in minister za zgradbe dr. Trifunović podpisala pogodbo o graditvi mosta Kralja Aleksandra I. med Belgradom in Zemunom s francosko firmo Batignoles in nemškim podjetjem Gute Hof- nungshütte. Ti dve firmi sta postavili v kon- kurzu, ki ga je razpisalo ministrstvo za zgradbe, najpovoljnejše pogoje. Za konkurz so bile razpisane do avgusta meseca lanskega leta štiri licitacije. Most se bo gradil preko Save kot verižnati most ter bo služil voznomu in tramvajskemu prometu in pešcem. Za most je predvidena širina 18 m in sicer 3 m na vsaki strani za trotoarje za pešce, 12 m v sredini pa za promet za tramvaje in vozove. Takoj po zgraditvi se bodo položile tudi tramvajske tračnice za oba pravca. Dolžina mostu znaša 757 m. Istočasno se bo gradila na drugi strani mostu cesta do Zemuna. Iz Belgrada bo šla

Zagrebški gostilničarji zahtevajo, da pivovarne znižajo cene piva za 200 Din pri hl.

Zagreb, 9. aprila. r. Včeraj so imeli za- grebški gostilničarji in kavarnarji sejo svojega društva. Proglasili so bojkot vseh domačih pi- vovaren in zahtevali od merodajnih mest, da se zniža carina na pivo. Ugotovili so, da so vse jugoslovanske pivovarne kartelirane in raz- deljene v interesna področja. Carine so zelo visoke in znašajo brutto za netto 1101.60 Din. Zagrebške pivovarne računajo za hl piva 728 Din. Od tega odpade 220 Din na mestno, ba- novinsko in državno trošarino. Cena piva zna- ša 508 Din. Puntigamsko pivo, vagon dostav- ljen v Zagreb, stane 376 Din. V to ceno je vra- čunana vrnitev sodov. Pizensko in Budjevi- ško pivo stane 288 Din, prevoz 183 Din, tako da stane v Zagrebu 471 Din. Torej je za 36

Din cenejšje od zagrebškega. Radi tega so na zborovanju stavili vsem pivovarjem ultima- tum do 25. aprila do 12. ure, do katerega ter- mina morajo znižati cene za 200 Din za hl. V nasprotnem slučaju bodo vsi gostilničarji v Savski banovini prenehali točiti pivo. Z vsemi sredstvi bodo podpirali revne vinogradnike in jim omogočali prodajo vina.

Tudi v Nemčiji proti davku na pivo

Berlin, 9. aprila. n. V davčnem odboru nemškega državnega zbora je bil danes odklo- njen zakon o davku na pivo. Za davek so gla- sovali centum, nemška ljudska stranka in de- mokrati.

Razcep kmetske stranke v Romuniji

20 besarabskih poslancev ustanovilo lastno stranko

Bukarešta, 9. aprila. AA. »Radore« poroča, da je bila včeraj v parlamentu predčana dekla- racija 20 poslancev kmečke stranke iz Besara- bije. Deklaracija je sestavljena v patrijotičnem duhu napram ujedinjeni Romuniji. Obenem obžalujejo poslanci, da je poslanec Steread podal ostavko na svoj poslanski mandat in da je izstopil iz stranke. Poslanci izjavljajo, da smatrajo odstopivšega poslanca Stereada še nadalje za svojega voditelja v parlamentu in

da ustanavljajo posebno stranko, ki bo še na- dalje podpirala vlado. Ostali narodni poslanci iz Besarabije so nato izjavili, da ostajajo zvesti in disciplinirani člani narodne kmečke stran- ke in da bodo brezpogojno podpirali vlado. Predsednik romunske vlade Maniu je vzel obe izjavi z zadovoljstvom na znanje ter pristavil, da je vlada pripravljena ugoditi vsem nagla- šenim zahtevam ker se zaveda, da je Besarabi- ja dragocen del Romunije.

Zatirani Armenci se upirajo

Pariz, 9. aprila. r. Listi poročajo iz Cari- grada, da so nemiri in upori, ki so izbruhnili v Trapezuntu, zavzeli že širši obseg in se ši- rijo. Upor proti Kemal paši so organizirali vstaši, ki jih je vedno več. Koliko je teh ne- zadovoljnih, ni znano. Vesti o tem uporu so v Angori in v Carigradu vzbudile veliko skrb.

Prevoz pokojne švedske kraljice v domovino

Rim, 9. aprila. n. Danes so bile v nemški protestantski cerkvi v Rimu žalne svečanosti po pokojni švedski kraljici, preden so jo od- peljali v domovino. Svečanosti so se udeležili švedski kralj, prestolonaslednik s soprogo, ita- lijanska kraljevska družina, ves italijanski ka- binet pod vodstvom Mussolinija in diplomati- ski zbor. Na krsto sta bila položena dva ven- ca italijanskega kralja in prestolonaslednika v italijanskih barvah z modrimi trakovi. Šved- ski kralj je le s težavo obvladal svojo ganje- nost. Žalna svečanost je trajala komaj 20 mi- nut. Globoko ganjen se je švedski kralj za- tavil italijanskemu kralju in Mussoliniju in se potem poslovil.

Tukova obsodba potrjena

Praga, 9. aprila. n. Višje deželno sodišče v Bratislavi je danes izreklo razsodbo o prizivu dr. Tuke in tovarišev. Prizivno sodišče je raz- sodbo prvega sodišča potrdilo v polnem obse- gu. Samo v razlogih razsodbe so nekatere spre- membe, ker se dejanski stan volunstva in pri- praviljanja za napad na republiko smatra kot dokazan.

Dr. Wittek umrl

Dunaj, 9. aprila. n. Na Dunaju je danes umrl v starosti 90 let bivši avstrijski trgovinski in železniški minister dr. Henrik Wittek, rojen na Dunaju. Leta 1897 je prevzel vodstvo trgo- vinskega ministrstva, od leta 1897 do 1905 je vodil železniško ministrstvo, l. 1899 in 1900 pa je bil tudi šef kabineta. V tej dobi se je podaljš- šala tudi carinska in trgovinska zveza med Av- strijo in Ogrsko.

Avstrijski poslanik na dopustu

Belgrad, 9. aprila. AA. Avstrijski posla- ništvo nas prosi, da objavimo sledeče: Avstrij- ski poslanik na našem dvoru g. Herman Ploe- nies je odpotoval včeraj iz Belgrada na odmor za 15 dni. Za časa njegovega odsotstva ga bo zastopal g. Ervin Hügel, svetnik avstrijskega poslaništva.

Strah pred domovino

London, 9. aprila. AA. Sovjetski pod- konzul je potrdil, da je večje število v Lon- donu prebivajočih Rusov prejelo poziv, naj se vrnejo v Rusijo. Med temi so bili tudi čla- ni sovjetske trgovske delegacije v Londonu. Pozvani sovjetski državljani in dosedanji pri- tisti sovjetskega režima se niso hoteli od- evati pozivu svoje vlade in so ostali v ino- zemstvu.

Razbojniki oropali vlak

Sydney, 9. aprila. AA. Razbojniki so usta- vili poštni vlak. Osebe vlaka je moralo kloni- ti pred razbojniki, ki so z napetimi revol- verji vdrli v pošto ambulantno in se polastili denarja v blagajnah. Denar so vrgli iz drevče- ga vlaka in so nato sami poskakali na tla ter izginili.

Gandi bi bil rad aretiran

London, 9. aprila. n. Dočim sodišča zapi- rajo Gandijeve mate voditelje in so obsodile tudi njegovega sina v ječo radi kršitve solnega monopola, se Gandi sam neprestano prizadeva, da bi prevrciral svojo aretacijo. V spremstvu 8000 ljudi je včeraj zopet na morski obali v Dandiju zbiral in prodajal sol. Vendar se poli- cija ni pokazala.

Boj za predsedniško mesto v Latiški

Riga, 9. aprila. n. Danes se je vršila že peta volitev predsednika latiške republike, ki se vedno ni prinesla potrebne večine 51 gla- sov. Borba se je vršila med kandidatom des- nice Albertom Kviesisom in kandidatom le- vice, sedanjim predsednikom parlamenta Pav- lom Kalniņem. Kviesis je dosegel 49 glasov in bo torej najbrže danes zmagal pri štiri vo- litvi, če se ne bo še predsednik republike Semgal odločil za kandidaturu, ki bi mu za- gotovila znatno večino.

Mussolini vabi Marconija

Rim, 9. aprila. r. Mussolini, brat predse- dnika vlade Benita, je v Genovi obiskal Mar- conija, ki se še vedno nahaja na jahti »Elek- tra«. Sporočil mu je željo predsednika vlade B. Mussolinija, da bi čimprej prišel v Rim in se z njim sestal. Zupan Genove je izročil Marconiju diplomu in ga imenoval za čast- nega meščana.

Drobne vesti

London, 9. aprila. AA. Montague Norman je bil ponovno izvoljen za predsednika angleške Na- rodne banke.

Pariz, 9. aprila. AA. Iz severnega Atlantskega oceana prihajajo poročila o hudih nevihtah. Številni francoski in angleški parniki so imeli ve- like zamude.

Hongkong, 9. aprila. AA. Eksplozija na an- gleški bojni ladji »Seymour« je zahtevala 6 mrtvih.

Rim, 9. aprila. r. Maksim Gorki se je od- ločil, da se vrne v Rusijo. Kratko se bo mudil v Leningradu. Nato pa se bo stalno naselil v Moskvi.

Stockholm, 9. aprila. n. V švedskem držav- nem zboru je danes zadela kap socialdemo- kratskega poslanca Thorberga, ravno ko je med sejo podpisoval nabiralo polo za vdovo nekega utopljenečarja. Thorberg je bil to- koj mrtve.

Poziv hrvatskih književnikov

Zagreb, 9. aprila. r. Kolo hrvatskih knji- ževnikov je poslalo vsem hrvatskim kulturnim delavcem, književnikom, pisateljem, uredni- kom in časnikarjem, ki še niso člani kola hrv. književnikov, poziv, da se v to organizacijo vpišejo radi reprezentance in zaštite svojih interesov, posebno pa sedaj, ko je stopil v veljavo novi avtorski zakon.

Za ureditev zagrebškega cestnega prometa

Zagreb, 9. aprila. r. Danes dopoldne se je končala anketa o uličnem prometu v Zagre- bu. Vsi predlogi, ki so se na njej stavili, bodo poslani na zainteresirana mesta. Nato bo po- licija izdala natančen pravilnik. Ko ga bo ban- ska uprava potrdila, bo stopil v veljavo. S tem pravilnikom se hoče mestna uprava izogniti številnim nesrečam, ki se v poslednjem času dogajajo na zagrebških ulicah.

Zagrebške vesti

Zagreb, 9. aprila. r. V poslednjem času se je pričela akcija, da bi brivci delali ob nede- ljah do 1. popoldne. Temu so se brivski nastav- ljenci uprli in so za 10. aprila sklicali sestanek, na katerem bodo obsodili kršenje nedeljskega počitka.

Zagreb, 9. aprila. r. Davi se je končal prvi tečaj združne šole, ki se je vršil v higiens- kem zavodu. Udeleževalo se ga je 20 učencev iz vseh krajev med njimi en Slovenec. Uspeh šole je bil zelo dober. Ob začetku izpita je imel dr. Peter Truhla, zagrebški župan, po- zdravni nagovor, v katerem je naglasil važnost te šole.

Zagreb, 9. aprila. r. Finančni minister je te dni potrdil kupoprodajno pogodbo o pro- daji cigarnice v Zagrebu, ki je bila last mestne občine, monopolski upravi za 7 milijonov di- narjev. V zadovi te prodaje je bil župan dr. Skulj v Belgradu. Denar, ki ga bo občina pre- jela za tovarno, bo porabila za zgradbo treh šolskih poslopij v Zagrebu.

Priprave za Marconi'ev poizkus v Zagrebu

Zagreb, 9. aprila. r. Tu se vršijo velike pri- prave za poskus za užig električnih žarnic na zagrebškem velesejmu. Danes se je naglašalo, da poskus z užigom iz Ljubljane, čeprav bi se mogel izvršiti, nima velikega pomena, ker je namen poskusa, da bi se užgale električne žar- nice na veliko daljavo. Če bi to ne bilo mogoče izvesti iz Eindhovena, se bo to zgodilo iz Lon- dona. Pri tej priliki se bodo prižgale ne samo žarnice, marveč se bodo pognali tudi posebni motorji in električni aparati.

Vsesokolski zlet

Belgrad, 9. aprila. d. Vrše se intenzivno priprave za vsesokolski zlet. Te dni bodo raz- poslani plakati. Železniški odsek računa na 10 posebnih vlakov. Tudi ostali vlaki bodo ojačeni. Pokroviteljstvo nad zletom je prevzel Nj. Vel. kralj. Rok za prijavo udeležbe poteče 5. maja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 9. aprila. r. Za načelnika sanitet- nega oddelka v ministrstvu za narodno zdrav- je je imenovan dr. Vladimir Katičić, načelnik sanitetskega oddelka pri zagrebški banski upravi.

Belgrad, 9. aprila. AA. Savez industrije za predelavo mesa bo imel svojo redno letno skup- ščino te dni v Industrijskem domu v Belgradu. Na tej skupščini bodo razpravljali o vprašanjih, ki za- devajo to področje naše industrije.

Belgrad, 9. aprila. AA. Belgrajska obrtna zbornica bo imela svojo glavno skupščino 27. t. m. Na dnevnem redu je poročilo uprave o obisku obrtnikov na Češkoslovaškem, poročilo o delu uprave v prejšnjem letu ter predlogi uprave glede zakonskega načrta o obrtli.

Belgrad, 9. aprila. AA. Upravni odbor Narod- ne banke je imel danes dopoldne sejo, na kateri so se odobraval krediti in so bila rešena tekoča vprašanja.

Belgrad, 9. aprila. AA. Včeraj je avto povozil odvetnika Miljutina Popovića in ga težko ranil na glavi in po telesu. Preiskava je dognala, da je po- nesrečenec sam kriv, ker je hotel prečkati ulico, čeprav ga je avto pravčasno svaril.

Belgrad, 9. aprila. AA. Pri kopanju temelja nove hiše v ulici Kralja Milana je zemlja zasula delavca Cedomila Matića. Ponesrečenec je dobil težke rane.

Belgrad, 9. aprila. k. Kakor poročajo iz Novega Sada je tam izvršila samoumorni znana gospe Djundjerski, iz ene izmed najbogatejših rodbin v Vojvodini. Pred dvema letoma je na isti način umrl njen soprog. Kaj je to bogato ženo gnalo v smrt, dosedanja preiskava ni mogla ugotoviti.

Ljubljanska drama

Premiera M. Dimitrijevičeve komedije »Ljubi- mee svoje žene«.

Snoči smo videli uprizoritev imenovane drame na slovenskem odru. Uprizoritvi dela je prisostvoval tudi pisatelj. Zakonska drama se vrši med tremi osebami, med možem, ženo in ljubimcem in se razreši v pozitivni smeri in s poudarkom za poglobitev zakona. Tupatam se najdejo mesta, ki se zde kot lokalna namigova- nja, v splošnem pa je delo izvedeno v mirnem poudarjanju posameznih vogalov te troobrazne celote. Glavne vloge so igrali ga. Nablocka, g. Levar in g. Gregorin. Voditelj igre je g. O. Sest. Občinstvo je delo in avtorja toplo spre- jelo. Nekoliko več jutri.

Dunajska vremenska napoved. Milo vre- me. Menjaje oblačno. Morda tudi tu in tam dež.

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Ivan Gruden, počivaj v Bogu!

Ljubljana, 9. aprila.

Kdor je pokojnega profesorja Grudna poznal, bo vzkliknil danes, ves prevzet po tej težki vesti: »Janez Gruden, res Te je škoda! Blag človek si bil!« Iskrena dobrota, blagost značaja in vedenja, vedrost duše, to so bile značilne lastnosti pokojnika. Vsakdo pa bo obenem bridko obžaloval izgubo razmeroma še mladega moža, ki je odšel od nas v najlepših moških letih.

Pokojni prof. Ivan Gruden je bil rojen dne 30. januarja 1887 v Vojskem nad Idrijo. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, univerzo na Dunaju, za francoščino pa se je specializiral v Grenoblu. Službo je nastopil na trgovski šoli v Ljubljani 1. septembra 1915 in je tam ves čas poučeval, razen presledka enega leta, ko je bil dodeljen trgovski akademiji. Pokojnik je bil visoko izobražen mož. Izvrstno je obvladal poleg materinskega še srbohrvaščino, italijanščino, francoščino in španščino ter je razen srbohrvaščine in španščine vse te jezike tudi poučeval.

Bil je velik prijatelj mladine. Najbolj je bil vesel, če je bil med svojimi učenci in če je mogel mladino česa naučiti. Bil je profesor, res, po svojem notranjem poklicu. In kako ga

Prijatelju † Jan. Grudnu

Ko da se je sam Bog nasmešnil, je lep svet, ki se budi v novo življenje. Janez, ali ga vidiš, Janez, ali ga slišiš? Janez, Janez, kam se je zagledalo Tvoje oko, Janez, kaj je s Tvojo besedo, kaj je s Tvojim srcem, Janez?

Janez je zastrmel v večnost, njenemu življenju je prisluhnil in onemel, njegovo srce je skopnelo v zadnjem hrepenenju: Bog se je sklonil do njega in šel je z njim v Pomlad, ki ji ni konca ne kraja...

Janez!...

O, ko si mi pred mesecem ali kaj dal roko, zadržal si jo, a glej, nisem slutil, da greš na pot, katere nam ne boš opisal, o kateri ne boš kramljal.

Janez, bridkost si nam storil prijateljem, edino bridkost, da si odšel.

Kaj, zamahnil si z roko?

Ne, Janez, radi smo Te imeli, vsak Te je moral imeti rad in vsem je težko, težko po Tebi, zakaj če niso poznali Janeza Grudna, jim je ostal v spominu Peter Klemen, ki so ga pogrešali in čakali, kdaj se spet oglasi, da se ob njegovi besedi oddahnejo in od srca nasmejejo ali vsaj nasmehejo.

O, Tvoja topla, Tvoja dobra, Tvoja šegava vojščanska beseda!

Beseda — njej si živel, slovenski besedi, ki si jo ljubil, in njeni lepoti.

O, kje je čas, Janez, ko je kipelo in vrelo v nas v prvi slutnji lepote, oni lepi čas, ko si živel v pomlad in nam v »Zori« pisal o njej, kakšna je pod italijanskim solncem, kjer si poslušal pesmi bodočnosti in nam v Domu in Svetu govoril o futuristični Italiji? Pa si pustil problematičnost in »mislil visokoleteče« in se vrnil v naš svet in ga tolažil v njegovi drobenosti zdaj resno parabolno, zdaj šegavo trpko, kakor je nanesla priložnost in kakor je zaslužil naš človek. »Jugoslovan«, ki ga ne bomo pozabili, zakaj postavil se je v čas, ko je bilo pri nas še malo poguma, Te je imel med svojimi zvestimi in je prinašal pod črto Tvoje zgodbe, v »Slovenec« si se oglašal in spremljali smo Te, ko si nas vodil odisejsko zanimivo na mirovno konferenco in se Ti smejali prav tako, kot smo se ob Tvojem klasičnem romanu z Vojskega na Sveto goro... In še v »Avtonomist« si nam bil ljub kramljajoč znanec, Peter Klemen, ki Te ne bomo pozabili!

Zamahnil si z roko; spominjam se onega zamaha in še one bridke poteze krog ust...

Se bi bil pisal, z veseljem bi bil pisal — a so Ti pisanje zagrenili. Rad bi bil videl svoja kramljanja v knjigi, da bi je bil vesel, kot bi je bilo sto in sto, ki bi jo brali — a pot od založnika do založnika je bila pot od Poncija do Pilata... »Pa delaj, pa piši in se potem ponižuj, da se berač tako ne!«

O Janez, — taka je naša pot od začetka do konca in v beli Ljubljani ne bo nikdar drugače. Peter Klemen, kridnih resnic, če tudi poslednjih, si povedal dovolj, to eno si zamolčal in jo nosil s seboj in s seboj odnesel in ne boli Te več, ki si dosegel večno Dobroto...

Ko da se je nasmešnil sam Bog, je lep svet, ki se budi v novo življenje, nam pa je težko. Janez, težko, ko Ti moramo zaklicati v ta čas na Tvojo zadnjo pot: »Salve aeternum nobis aeternumque valete«

Joža Lovrenčič.

je mladina ljubila! V šoli je bilo naravnost prijateljsko razmerje med njim in učenci. Za mladino je bil pripravljen dati vse, kar je imel in znal, samo, da jo dostojno pripravi za življenje. Ko mu je pred časom g. ravnatelj Gogala svetoval, naj bi si zaradi bolezni poiskal službeno mesto izven šole — govoril je zadnje čase zelo težko — je žalosten dejal: »Pa tam ne bom v šoli! Ne bom več videl iskrih oči mladine, ki željno čakajo na vsako besedo, ki jim poveš!«

Nepozaben bo pokojnik kot družabnik. Ko je bil zdrav, je bil nad vse dovopen in zabaven. Zato je bil v vsaki družbi dobrodošel in vabljen. Vsako družbo je znal spraviti v dobro voljo, povsod je bil »Giovanni«, tako so rekli pokojniku prijatelji zaradi njegovega znanja italijanščine, iskreno pozdravljen znanec. Bil je med drugim tudi duhovit travestir.

Svoj humor je s pridom uporabljal tudi v mnogih podlistkih, ki jih je priobčeval v »Slovenec« in v nekdanjem »Večernem listu« in »Novem času« pod psevdonimom Peter Klemen. Bil je eden najprijetnejših naših feljtonistov. Pa tudi kot igralec in improvizator na Ljudskem odru se je obnesel. Baval se je tudi z načrtom, da bi spisal francosko in italijansko slovnico, pa ga je smrt prehitela.

Poročen je bil šest let z gospo Marijo, rojeno Turnškovo, in zapušta enega otroka.

Rahlega zdravja je bil že dalj časa. Vsak prehlad mu je škodoval, večkrat je zbolel za influenco. Resno pa ga je napadla bolezen o božiču 1928. Tedaj je dobil pol leta bolezenskega dopusta, nato je za en mesec nastopil službo, pa je zopet moral nastopiti pol leta bolniškega dopusta. Zadnje čase je bil skoro ob govor in je moral zato pustiti šolo ter je bil dodeljen banski upravi v VIII. oddelku in inspektorju strokovnih šol. Na bolniško posteljo ga je vrlo pred dobrim mesecem in je moral v bolnišnico, kjer je danes jutraj umrl.

Bil je najboljši stanovski tovariš, vedno ljubezniv in postrežljiv. Kot globoko prepričan kristjan ni poznal hudobije. Med vojno in ob koncu vojne je bil v Italiji kurir in je to svoje kurirstvo tudi šaljivo popisal v »Večernem listu« in v »Slovenec«. Ko so ga Italijani nekoč aretirali in zaprli v vlažno klet, je tam staknil tudi hud prehlad, ki se mu je pri boleznih pozneje močno poznal. Po vojni je bil pridržen kot tolmač plebiscitni komisiji na Koroškem.

Blagemu prijatelju in plemenitemu krščanskemu človeku profesorju Ivanu Grudnu bomo ohranili trajen spomin! Počivaj v Bogu!

Narte Velikonja:

Peter Klemen-Giovanni

Petru Klemenu, človeku, ki je svojo duševno bol s šalo skrivaj in ubijal, je postalo na tej zemlji dolgčas, da nas je zapustil. Kdor ni videl, posebno pa zadnje čase, duševnih in telesnih bolečin njegovih, kdor ni globlje gledal v to kot struna občutljivosti, lepote in bolesti polno in lepote žejno dušo, ta se bo s toplim nasmehom spominjal le duhovitih domislekov pokojnikovih. Kako je otrsela pepel s cigarete, namrdnil nos, popravil naočnike ter nam s smehljajočimi očmi povedal neprosto voljno šalo iz domače naloge učenca in še rajši učenke, anekdoto iz svoje mladosti, ali, ko je bil najbolj pri volji, kako je postal ob prevratu diplomatski kurir! Njegovemu dovtipu si se moral vdati in smejeti do solz. To je bil Peter Klemen, človek, ki nas je zabaval s podlistki in črticami, ki nam je v »Pasijonu« igral Pilata in v »Quo vadis« Nerona, ki je odkril uničnisko klet in nje družbo, kakor še nihče, ki je imel opraviti v mladosti s padarji in med vojno s policijo in nemškimi vojaki, kakor se drugemu ni pripetilo.

To je bil Peter Klemen, ki mu je postalo v naši pusti družbi dolgčas, da nas je zapustil.

Toda, če si bil z njim na samem ter se pogovarjal o lepoti knjige, o dramatični umetnosti, o lepoti slovenske pesmi in besede, če si ga razvel, da ti je odkril svoje oboževanje Firence in Pariza in romanske kulture, takrat se ti je odrgnilo široko bogastvo njegovega estetskega okusa, znanja in doživljanja. To je bil Ivan Gruden, slovenski profesor, ki mu beseda hvaležnost ni bila prazen zvok in ki mu je govor ob besedi prijateljstvo in domovina zadržal od ginjenosti. To je bil Ivan Gruden, iskrena, pristna slovenska duša, ki je kljub univerzitetnemu študiju na Dunaju, v Franciji in Italiji ostal po svojem osnovnem čustvovanju pastirček ministrant z Vojskega, mož, ki je znal in mogel tudi še čustvovati in plakati kot deček.

O, v ljubezni smo tako skopi in nerodni! Ne znamo in ne moremo in se sramujemo pokazati svoja čustva. Zavijamo jih rajši v nerodne besede. Tudi Peter Klemen je to delal, in je pisal satire, da se njegova ljubezen ne bi razodela, toda Ivan Gruden, »Giovanni«, se ti je v intimni uri razodel do kraja.

»Molim«, je dejal, ko me je zadnjikrat obiskal v pisarni, »molim za tolažbo, da ne bi obupal!«

Mislil, da bomo njegovo prijateljstvo težko pogrešali. Nam bo dolgčas po Petru, toda nam bo dolgčas in to še mnogo bolj po »Giovanniju« pastirčku ministrantu z Vojskega.

GG. UČITELJE IN UČITELJICE

z dežele opozarjamo na elitno oblačnico FR. LUKIČ v Ljubljani, ki nudi elegantna oblačila za dame in gospode pod izredno ugodnimi plačilnimi pogoji.

Na ustni maturi

Iz novega ministrskega pravilnika o višem tečajnem izpitu.

Včeraj smo poročali, kako se bo vršila po novem pravilniku pismena matura na srednjih šolah. Danes poročamo o ustni maturi. O ustni maturi na realnih gimnazijah je bilo deloma poročano že včeraj.

Na klasičnih gimnazijah se bo ustna matura delala iz naslednjih predmetov: a) iz srbohrvaškega ali slovenskega učnega jezika s književnostjo, b) iz živega jezika, c) iz latinščine ali grščine po izbiri, d) iz splošne in narodne zgodovine z zemljepisom Jugoslavije.

Na realnih: a) iz srbohrvaškega oziroma slovenskega jezika, oziroma učnega jezika z novo književnostjo, b) iz živega jezika po izbiri, c) iz fizike s kemijo, d) iz splošne in narodne zgodovine z zemljepisom kraljevine Jugoslavije, d) iz matematike.

Vprašanja.

Iz srbohrvaškega ali slovenskega oziroma učnega jezika s književnostjo se pri maturi zahteva: znanje glavnih slovničnih pravil jezika in slovnično ter stilistično tolmačenje posameznih mest novejših pisateljev in narodne književnosti; poznavanje del boljših pisateljev. Vsak maturant dobi tri vprašanja, dve iz književnosti, tretje iz slovnic.

Iz tujih jezikov se zahteva prevod brez slovarja ter stvarno in slovnično tolmačenje po možnosti v istem jeziku. V oddelkih z nedržavnim učenim jezikom se poleg prevoda in slovničnega tolmačenja srbohrvaškega oziroma slovenskega spisa brez slovarja zahteva še pregled srbohrvaške oziroma slovenske nove književnosti.

Iz latinskega oziroma grškega jezika se zahteva prevod ter stvarno in slovnično tolmačenje latinskih in grških piscev, določenih v programu, izveti so iz njih tisti oddelki, ki so bili v šoli že prebrani.

Iz zgodovine in zemljepisa bo dobil vsak kandidat tri vprašanja, prvo iz splošne zgodovine, drugo iz narodne, tretje iz zemljepisa kraljevine Jugoslavije. Vprašanja iz splošne zgodovine morajo obsegati glavne politične in kulturne momente brez drobnih podrobnosti. Iz narodne zgodovine je treba znati starejšo in novejšo zgodovino našega naroda. Če bi kandidat na eno od teh vprašanj zelo slabo odgovoril, mu izpitni odbor more dati splošno slabo oceno, četudi bi bil na druga vprašanja dobro odgovoril. Tako se bo postopalo predvsem pri slabih odgovorih iz narodne zgodovine in geografije, pri slabih odgovorih iz splošne zgodovine pa samo tedaj, če bo kandidat dokazal, da najvažnejših momentov sploh ne zna.

Iz fizike in kemije bodo tri vprašanja: iz fizike, mehanike in kemije. Iz matematike tri vprašanja: iz algebre, geometrije in obravnava kakega teorema.

Vsak dan bo vprašanih največ sedem kandidatov, štirje dopoldne, trije popoldne. Kdo bo vprašan, bo naznanjeno neposredno pred pričetkom izpita. Izpraševanje se bo vršilo na ta način, da bodo vsakega pol dneva vsi kandidati izprašani iz vseh predmetov.

Iz programov, po katerih so bili predmeti predavani, ima predmetni učitelj pripraviti vprašanja za ustmeno matura. Ta vprašanja bo najprej pregledal in odobril izpitni odbor, nakar bo vprašanje vsako zase učitelj napisal na popolnoma enake lističe. Iz kupčka teh listov bo pripravnik, ko bo pozvan, potegnil enega z vprašanjem, na katero naj odgovori. Lističi z vprašanji, na katera so pripravniki že odgovorili, ne pridejo več med ostale, ampak se denejo na stran. Če pa pripravnik v teku petih minut, ko je potegnil listek, izjavi, da ne zna odgovoriti na vprašanje, bo smel potegniti še en listek z drugim vprašanjem. Prvi listek se pa dene nazaj, kjer je bil vzet. Vendar bo drugi listek pomenil slabšo oceno.

Ocena.

Iz predmetov, ki se v osmi šoli uče, a se iz njih ne dela matura, se letna ocena zapiše v zrelostno spričevalo. Iz prirodoznanja pa bo prišla v zrelostno spričevalo povprečna ocena iz V. VI. in VII. razreda. Za klasične gimnazije se vpiše v zrelostno spričevalo z matematike ocena iz VII. razreda.

Če bi pripravnik na izpitu nevljudno odgovarjal ali se nedostojno obnašal, bo od izpita izključen ter bo smel ponavljati matura šele čez leto dni. Če bi se kaj takega tudi drugič primerilo, mu sme tretjič dovoliti delati matura le minister prosvete.

Ko je ena skupina končala matura, izpitni odbor takoj sklepa o oceni za vsak predmet in za vsakega učenca posebej.

Ponavljalni izpit.

Učenec, ki je pri prvem izpitu dobil slabo splošno oceno iz enega ali dveh predmetov, če eden od teh ni srbohrvaški ali slovenski ali učni jezik, bo mogel meseca septembra istega leta ali pa januarja prihodnjega leta zopet delati izpit iz teh predmetov. Pripravnik pa, ki dobi nezadostno oceno iz dveh predmetov, ako je eden od teh srbohrvaški ali slovenski ali učni jezik, bo smel prihodnji izpit delati šele čez leto dni. Če je kdo radi bolezn ali drugega opravičenega razloga zadržan, delati matura meseca junija, smo to izvršiti meseca septembra. Če učenec pri ponavljalnem izpitu zopet dobi slabo oceno, se odloži za eno leto. Kdor je odložen za eno leto, bo moral prihodnjega junija delati matura iz vseh predmetov kakor prvič, pismeno in ustno. Matura se more delati največ trikrat. Učenec, ki ne bi delal mature istega leta, ko je izvršil najvišji razred srednje šole, jo bo mogel pozneje delati samo kot privatni učenec.

Zrelostno spričevalo.

Pripravnik je naredil matura, če niti iz enega predmeta ni dobil slabe ocene. Ko je izpitni odbor o vseh pripravnikih storil sklepe o zrelosti, podpiše zapisnik vsi člani odbora. Sklep se glasi: Na podlagi pokazanega uspeha in ocen na višem tečajnem izpitu je

Negovanje ust z Odolom je naravnost dobrota. Oni je v ustih, ki zobe polagoma uničuje, se zanesljivo zavre in po vsakem izplaknjenju z Odolom se širi po vseh ustih poživljajoča svežost. Če očistite zobe z Odol-pasto, ohranite zobe bleščeče bele.

odbor sklenil sledeče: 1. da se prizna zrelost in sposobnost za vseučiliške fakultete naslednjim pripravnikom, 2. da se odlože za tri mesece, 3. da se odlože za leto dni.

Réultat maturitetne izkušnje sporoči pripravnikom najkasneje drugi dan po izpitu vseh pripravnikov predsednik v prisotnosti vseh članov odbora.

Maturitetno spričevalo — za katero bo obrazec predpisal minister prosvete — se izdaja vsem pripravnikom, ki jim je bila priznana zrelost, najdalje v teku osmih dni po izpitu. Če bi pripravnik prvo spričevalo izgubil, mu more ravnatelj na podlagi glavnega protokola o maturi izdati overjen prepis.

Povzdiga kmetijstva

Okrajni kmetijski odbor za prevaljsko-dravogradski pol. okraj.

Prevalje, 8. aprila.

Končno se je konstituiral dne 7. t. m. tudi kmet. odbor za prevaljsko-dravogradski okraj. Vendar se je vršila tostvarna seja pod visom finančnega zakona, ki predvideva odlaganje ustanavljanja občinskih kmet. skladov do leta 1932.

Okrajni načelnik, višji svetnik Koropec je prav jasno in poljudno razložil najvažnejše odstavke novega kmet. zakona ter je predvsem poudaril važnost pouka in gospodarske izobrazbe ljudstva ob severni meji. Večjo važnost je prisodil gospodarskemu pouku in izobrazbi, ki predstavlja trajen, nesporen kapital, kakor raznim denarnim podporam, ki se kaj lahko nesmoterno uporabijo. Razen zastopnikov obč. Kaplja, Trbonje in Brezno so bili vsi člani okr. kmet. odbora navzoči. Skoraj soglasno je bil izvoljen za predsednika odbora inž. Pahernik iz Vuhreda. Zelo nerad je le-ta z ozirom na zdravstveno stanje sprejel izvolitev, vendar se je končno uklonil splošni želji odbora in tozadavnemu pozivu okr. načelnika.

Okr. kmet. referent Wernig je nato obširno razložil načrt dela za povzdigo vsega gospodarstva, od gozdarstva do sadjarje v okraju ter je za lažje poslovanje končno predlagal izvolitev ožjega delovnega odbora. Tudi je apeliral na gospodarsko zavednost občin ter je izrazil mnenje, da bi vkljub določbam finančnega zakona kazalo že določeni znesek obdržati proračuna uporabiti za povzdigo kmetijstva. Navajal je za primer Gorenjsko, ki se je že zdavnaj na podlagi okr. živinorejskih odborov postavila glede povzdige živinoreje na lastne noge.

Kot delegata v banovinski kmet. odbor sta bila izvoljena gg. Držečnik Luka iz Janžeskega vrha in Stefan Kralj iz prevaljske okolice ter kot namestnik g. Ambrož iz Dravograda. V ožji delovni odbor so bili izvoljeni: za mežiško dolino gg. Stefan Kralj, Ručnik iz Mežice in Pratkanar iz Guštanja; za dravsko dolino gg. inž. Pahernik, Držečnik, Suppanz iz Marenberga in Ambrož.

Predsednik inž. Pahernik se je h koncu seje zahvalil predvsem okr. načelniku za veliko naklonjenost in razumevanje vseh gospodarskih težav ter je v smislu izvajanja kmet. referenta še enkrat poudaril, da mora biti današnje stremenje kmetijstva ne toliko zvišanje pridelkov, kakor njihovo zboljšanje z ozirom na kakovost. — Seji je prisostvoval tudi okr. gozdar Prah iz Prevalj.

Ker je očeta umoril

Maribor, 9. aprila.

V razpravni dvorani št. 53 se je vršila danes razprava proti 19 letnemu posestniškemu sinu Martinu Horvatu iz Gornje Pristave radi obtožbe, da je v noči 3. septembra 1929 usmrtil svojega očeta Antona Horvata s tem, da ga je spečega udaril s sekiro po desni strani glave. Radi silnega udara s težko sekiro po glavi je bila Horvatu zdrobljena desna čelnica in vse kosti, ki tvorijo stene desne očne dupline. Obdolženec se je skupno s posestnikom Fiderikom zagovarjal že pred poroto, o čemer smo svoj čas obširno poročali, pa se je razprava radi ugotovitve obtoženčevega duševnega stanja morala preložiti. Obdolženec je pri današnji razpravi vse priznal in je bil obsojen na 12 let in 1 mesec zapora. Kazni prvotno ni hotel sprejeti; ko pa ga je predsednik opozoril, da bo po šestih letih lahko svoboden, če se bo lepo obnašal, si je Horvat premislil in dejal ob splošnem vedrem razpoloženju v razpravni dvorani: »Prosim, če biste uardili.«

Kadar Vam je slabo v želodcu

kadar občutite pritisk in neugodje v želodcu, kisli okus v ustih, kadar Vas mučijo hemeroidi, glavobol, vrtoglavost, nemirno spanje, tedaj vzemite preizkušeno zdravilno specialiteto Figol-čistilo in uredili si boste zopet prebavo ter si popravili zdravje.

Figol proizvaja in ga pošilja po povzetju lekarna Dr. Semelič, Dubrovnik 2/44.

Originalni zabojček s 3 steklenicami stane z zavojnino in poštino vred 105 Din, 8 steklenic 245 Din, 1 steklenica pa 40 Din.

Vsak dan prihajajo množične zahvale o izrednem delovanju Figola.

Javna zahvala

P. n. DR. SEMELIČ,

Dubrovnik 2/44.

Mučilo me je hudo zaprtje v želodcu in naročil sem 3 steklenice Figola. Ko sem vse popil, sem popolnoma ozdravil in sedaj mi je, hvala Bogu, dobro. Zaprtje mi ni dopuščalo, da bi kaj jedel, le mleko sem pil. Sedaj pa jem vse. Najlepše se vam zahvaljujem radi Vašega zdravila Figol. Radomir Živković, Beograd, 28. IV. 1928.

Predavanje bogoslovne akademije za inteligenco

Danes, v četrtek dne 10. aprila, predava prof. Franc Lukman o »Četrti nedelji zdej in nekdanje (zgodovina procesije). Predavanje bo v prostorih bogoslovne fakultete v »Alojzijeveh« L. 26 (Poljska cesta 4). Pričetek točno ob 20 (brez tako zvane akademske četrti). Vstop prost!

Zločinski alkohol

Poboj med potjo iz vinograda

Novo mesto, 8. aprila.

V Vrčicah pri Črmošnjicah so sli kopači zvečer iz vinograda od dela. Med delavci je bilo tudi nekaj Kočevarjev. Naenkrat zavpije eden domačin: Daj po Kočevarjih! Neki Huter dvigne motiko in udari po glavi Ivana Zalta, svojega prijatelja, ki ga v tem ni spoznal, misleč, da hodi pred njim Kočevar. Z ostrino motike mu je presekala lobanjo. Sele po je Zalta padel, je ves prestrašen spoznal, da ni zadel pravega. Zalto so peljali takoj k zdravniku, ki je ugotovil težko poškodbo in mu nudi prvo pomoč. Ker pa se mu je stanje poslabšalo, so ga prepeljali v petek 7. aprila v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji. Njegovo stanje je resno, ker se mu je pričela rana gnojiti. Gotovo je tudi tega surovega dejanja kriv alkohol.

Koledar

Četrtek, 10. aprila: Ezehiel, prerok; Marko B.; Mehtilda; Makarij.

Osebnosti

— Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni za vodnika 50. pešpolka peh. podporočnik Josip Kerec; za vodnika pešpolka Boke Kotorske peh. podporočnik Srečko Darer; za vodnika 1. diviz. 6. topn. polka topn. podporočnik Ljudevit Gerl; za vodnika 1. diviz. 12. topn. polka topn. podporočnik Ivo Novak; za vodnika 2. diviz. 14. topn. polka topn. podporočnik Josip Rukavina; za vodnika 2. diviz. 15. topn. polka topn. podporočnika Herbert Radulović in Roman Rener; za vodnika 1. diviz. 16. topn. polka topn. podporočnika Stanišlav Podboj in Dragomir Trajković; za vodnika 1. diviz. 22. topn. polka topn. podporočnik Milorad Knor; za vodnika 1. diviz. 31. topn. polka topn. podporočnik Ivan Pezelj; za vodnika 1. diviz. 32. topn. polka topn. podporočnik Oto Vertovšek in za vodnika 3. baona 1. pionirskega polka inž. podporočnik Franc Mamilović.

Novi grobovi

† V Smartnem pri Litiji je 3. aprila umrl v starosti 82 let Franc Medvedšek, čevljarški mojster in lišni posestnik. Bil je član odtodne Hranilnice in posojilnice ter podporni član požarne brambe. Vse svoje življenje je bil veren in vnet katolik.

N. p. v m.!

Mala kronika

★ Pisatelji, avtorji in prevajalci ljudskih iger se vlnjudo naprošajo, da sporoče Prosvetni zvezi, komu so odstopili zastopstvo za svoja dela. Veliko ljudskih iger, dram, in operet, ki se igrajo po naših odrih, nimajo označbe, kdo je avtor in pod kakšnimi pogoji je dovoljena uprizaritev po novem avtorskem pravu. Razni odvetniki naknadno zasledujejo društva, ki so popolnoma nevede in ne po lastni krivdi kršila avtorski zakon. V interesu avtorjev je, da sporoče Prosvetni zvezi, kdo zastopa njihove pravice in kdo daje potrebno dovoljenje za uprizaritev. Društva pa opozarjamo, naj vzamejo na repertoar v bodoče igre onih pisateljev, kateri bodo sporočili Prosvetni zvezi naprosena pojasnila.

★ Telefonski razgovori med Jugoslavijo in Vatikanom. Z odlokom ministrstva za javna dela je odobren neposreden telefonski promet med Jugoslavijo in državo »Vatikanom«. Govorijo lahko vse one centrale v naši državi, ki imajo sedaj relacijo s Rimom. Med drugimi so v imeniku tudi Ljubljana

★ Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef«-grenica prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo za male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef«-vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. »Franz-Josef«-grenica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerij, trgovinah.

In Bled. Takša za en govor od treh minut znaša 48.95. Pojasnila glede vatikanskih tel. števil dajeta kontrola telefonske centrale v Ljubljani, tel. 2790.

★ Zemunski župnik in dekan g. dr. Vincetić je resno obolen. Radi infekcije na nogi je nevarnost, da se mu je zastupila kri. Blagi gospod, ki je tudi med Slovani dobro znan, uživa v Zemunu splošno spoštovanje tudi od drugovercev. Je vnet apostolski mož. Želimo mu skorajšnje okrevanja.

★ Proti podražanju piva, ki se bo s 1. marcem občutno podražilo, groze zagrebški gostilničarji s štrajkom. Hočejo namreč nehati točiti pivo v vseh lokalih. Na drugi strani pa se budimpeštanske pivovarne prizadevajo, da dobe v Zagrebu svoj pivski trg. Ponujajo zagrebškim gostilničarjem svoje pivo — seveda brez carine — po 375 Dinarjev za hektol, kar bi bilo za 200—300 Din ceneje kakor pa naše pivo, kjer so cene 500—620 Din za hektol. Sedaj se Zagrebčani trudijo, da bi se za madžarsko pivo znižala še carina, pa bi bili gostilničarji zadovoljni in pivci tudi. In tudi štrajka bi se ne bilo bati. Pa ga menda vseeno ne bo.

★ Nemško vojno brodovje pričakujejo majnika meseca v Dalmaciji. Nemška eskadra je že odplula iz Kiela ter bo obiskala poleg Splita Šibenik, Dubrovnik in Kotar. V Splitu se bodo nemške ladje mudile več dni.

★ Toča. V nedeljo popoldne je v okolici Suhotice 15 minut padala gosta in debela toča, ki je na poljih in v vinogradih napravila veliko škodo. Tri četrtine sadnih dreves je uničila. Njive bodo ponekod morali vnovič posejati, ker so vsi posevki uničeni.

★ Bogati teti iz Amerike. Navadno govorimo le o bogatem ameriškem stricu. V Osejku pa govorijo o vseh bogatih ameriških tetah, dveh deklic iz družine Georgijevič, ki sta zapustili v Ameriki baje ogromno premoženje, za katero se pulijo sedaj dediči. Eden teh dedičev je Peter Georgijevič v Osejku. V začetku maja bo o tem razpravljalo osješko sodišče.

★ Morilec očeta dobil le 18 mesecev. Dne 8. aprila se je v Osejku zagovarjal mladi Anton Vinčević iz Bošnjakov, ker je ubil svojega očeta. Njegov oče je bil lud pijanec. Sodišče je upoštevalo to in njegov zagovor, da ga je udaril v zlobrano, zato mu je prisodilo le 18 mesecev ječe. — Četrta božja zapoved pa veže otroke in starše.

★ Gospodinska šola v Gorjah. V Gorjah priredi banska gospodinsko-nadaljevalna šola dne 13. aprila, na četno nedeljo, razstavo kuharskih in živalnih izdelkov. Razstava se odpre po jutranji maši ter traja do petih popoldne.

★ Prosimo več obzirnosti do potujočega občinstva! Pišejo nam: Preteklo soboto, 5. t. m., zvečer se je vozilo iz Ljubljane proti Novemu mestu troje potnikov v tretjem razredu dolne vlake; na postaji v Trebnjem bi bili vsi trije radi izstopili, ali potniki pa vključ vsemu naporu niso mogli odpreti okna, da bi si bili sami odprli vrata. Trkali so, klicali, vse zaman. V tem je vlak že zapel. Potniki so v tej zadregi odprli vrata na desni ter v zadnjem hipu izstopili. Bila pa je popolna tema; nikjer nobene svetilke. In prav tam je bila med tračnicami jama za čiščenje lokomotive. Zbog popolne teme je eden potnikov padel v jamo in se občutno ranil na glavi, tako da je moral iskati zdravniške pomoči; druga oseba, neka gospodična, si je pri padcu raztrgala obleko, le tretjemu se k sreči ni nič zgodilo. Lahko bi se bila pa primerila tudi smrtne nesreče. In kaj v slučaju, da bi bil ta

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Glavni dobitek. Red A.
Opera: Črne maske. Red D.
Lekarne. Nočno službo imajo: Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošičeva 20.

○ Pevcem »Ljubljane«! Nujno opozarjamo pevce »Ljubljane«, da se udeležijo pogreba umrlega g. profesorja Ivana Grudna, bivšega dolgoletnega peva »Ljubljane«. Zbirališče točno ob trideset na štiri popoldne pred mrtvašnico splošne bolnišnice. Pevovodja.

○ Slovensko katoliško akademsko starešinstvo vabi svoje člane, da se udeležijo pogreba umrlega tovariša Ivana Grudna, profesorja v Ljubljani, ki se bo vršil danes 10. t. m. ob 16. uri iz mrtvašnice Splošne bolnišnice. — Odbor.

○ Jakopičeva razstava v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti je odprta vsak dan od vključno nedelje dne 13. t. m. in sicer od 9—12 in od 2—5 popoldne. V nedeljo 13. t. m. pa samo od 9—12. Vstop prost.

○ Pred začetkom petkovnega koncerta Glasbene Matice v Unionski dvorani bo kratko predavanje o obeh pomembnih delih, ki se izvajata na tem koncertu in sicer o orkestralni suiti Balkanofonija, ki jo je napisal Josip Slavenski in pa o kantati O poslednjih stvareh človeka, delu češkega komponista Ladislava Vycpaleka. Predavanje bo imel skladatelj Slavko Ostere. Brez dvoma bo ta uvod mnogo pripomogel k boljšemu razumevanju obeh izjavanih del. Prosimo občinstvo, da točno ob 20. uri zasede prostore.

○ Dobrodelna akademija z izredno zanimivim in bogatim sporedom se bo vršila v ponedeljek dne 14. t. m. v ljubljanski operi in sicer na korist poplavljenec južne Francije. Vstopnice se bodo dobivale od petka dalje pri dnevni blaginji v operi. Cene znane operne. Podrobnosti spored javimo jutri.

○ Kuhinja kraljice Marije. O akciji ljubljanskih dam, da bi se osnovala v Ljubljani javna kuhinja za dijakinje, smo že svojčas poročali. Ta akcija je dosegla lep uspeh, tako, da se bo danes ob pol 1 popoldne v Prečni ulici 2 (prostori bivše zastavljalnice) kuhinja že otvorila. Šolsko kuhinjo Nj. Vel. kraljice Marije bo vodilo Telesno kulturno društvo »Atena« pod predsedstvom dvorne dame gospe Franje Tavčarjeve. Ustanovitev kuhinje za dijakinje je bila v Ljubljani že dolgo zelo potrebna.

○ Črne zastave so vsele že včeraj po vseh mestnih, državnih in mnogih zasebnih poslopih in znak zalovanja za pokojnim patriarhom Dimitrijem. Danes ob 9 se vrši parastos za pokojnikom v pravoslavni kapelici, ob pol 1 pa žalna seja pravoslavne cerkvene občine v magistratni dvorani.

○ Služba mestnega gozdarja pri mestni občini Ljubljani se v smislu sklepa občinskega sveta ne bo zasedla, ker se bo vrtnarstvo in gozdarstvo združilo v osebni vrtnarskega nadzornika. S tem se razpis službe mestnega gozdarja preklicuje.

○ V mestni klavnic Ljubljanski se bo v četrtek dne 10. t. m. ob 15 popoldne na prosti stojnici prodajalo prašičje in goveje meso.

○ Iz zagrebških ječ v Ljubljani. Prav nevarnega tička so včeraj jutraj pripeljali pod najstrožjim varstvom v zapore ljubljanskega višjega

čas od nasprotne strani vlak prišel? Kakor čuje, mo, so se enaki slučaj na tej postaji že tudi prej zgodili. — Malo več obzirnosti do potujočega občinstva prosimo znanprej!

★ Pri revmatizmu, trganju, protinu, išiasu, bolečinah v križu in otrpnenosti žil uspešno deluje pravo Diana-francosko žganje.

★ Otrokom naj se daje le milo, neškodljivo odvajalno sredstvo, da se odstranijo posledice lenivega delovanja črev. Vseled tega predpisujejo gosposde zdravilni otrokom vsake starosti »Darmol«, znano čokolado za odvajanje. Ker se to sredstvo lahko zauživa in ima izborni čokoladni okus, je »Darmol« zelo primeren za otroke.

★ Za Velikonoc v Pariz po zelo ugodni ceni prireja »Putnik« v Ljubljani, Dunajska cesta 1. Informacije istotam!

★ Ovomaltine na Zboru. Tudi na letošnji pomladni razstavi Zagrebškega zbora je sodelovala v svojem okusnem paviljonu tvrdka Dr. A. Wanda d. d., ki se pod naslovom »Ovomaltine« nahaja na levi strani vhoda na Zbor. Tu se servira okusni in krepilni proizvod Ovomaltine, ki je tudi pri nas zelo popularen in ga radi jemljejo otroci in odrasli, ker je znano, da Ovomaltine poleg izvrstnega okusa tudi blagodejno deluje na človeški organizem in njegovo odpornost. Vsak kdor pride na letošnjo pomladno razstavo Zagrebškega zbora, se lahko prepriča o izvrstnih svojstvih Ovomaltine, a po slikah, ki dičijo paviljon Dr. Wanda se bo prepričal, kako je Ovomaltine razširjena po celem svetu. Ako pridete na letošnjo pomladno razstavo Zagrebškega zbora, nikar ne pojdite mimo paviljona Dr. Wanda ne da bi ga posetili.

★ Kaj se vse proizvaja iz smokvinega ploda? Vsem je znano, da je sveži in suhi plod smokve sladko in okusno sadje, dočim se iz suhih smokvev dela tudi znani kavin surrogat. Manj znano pa je našim sladkosnednežem, da se z dodatkom smokvev in nekaterih dišav napravi iz navadnega vina zmes, ki ima okus kakor Madeira, tako da je niti najboljše poznavalec ne more spoznati. Se bolj interesantno pa je, da se v mnogih restavracijah v Milanu že davno servira šampanjec iz smokve. Najvažnejše pa je, da se smokva uporablja z velikim uspehom v zdravniške svrhe, ker se iz njene sladkorja dela že več let Figol eliksir, znano sredstvo za čiščenje želodca in črev, ki se dobiva v vsaki lekarni.

Nesreča ne počiva

— Ponesrečen rojak v Franciji. Iz Novega mesta: G. Kleindinst iz Novega mesta je dobil poročilo, da je njegov sin Jos. Kleindinst, ki se nahaja v Mulhousu na francoskem, padel pri delu z odra 9 m visoko. Srečen slučaj je bil, da se je ujel na roke in si zlomil pri tem levo roko dvakrat. Drugih poškodb ni dobil. Sedaj se nahaja v sanatoriju Hasenrain P. I. 3, kjer je srečno prestal operacijo in je že izven vsake nevarnosti.

— Krekova knjižnica: je ustanova, ki poklanja svojim članom vsako leto tri lepe knjige za malenkostno članarino mesečno štiri dinarje. Kot prvo letošnjo publikacijo je izdala »Proletarske novele« od danskega pisatelja Mortina Andersena Nexö. Krasno književno umetniško delo, ki se samo priporoča! (Knjižotrska cena za vezan izvod Din 54.—, za broširan Din 24.—.)

sodišča. Tiček je 29letni Jože Malnar, doma iz Sodražice, po poklicu nekoč čevljarški pomočnik, sedaj pa profesionalni vlomilec, v kolikor mu razburilnega vilmolega in tatinskega življenja ne prekine enoličnost te ali one ječe. Malnar je presedel namreč že nad šest let v zaporih. V Zagrebu je pravkar obsedel pod krivim imenom eno leto ječe zaradi neke tatvine. Ko ga je sodišče hotelo že izpustiti iz zaporov, ga je poprej še izročilo zagrebški policiji. Ta pa je ugotovila s pomočjo prstnih odtisov, kdo je pravzaprav ta možak in da ga iščejo slovenske oblasti. Zaradi neštetihi vlomov in tatvin so ga iskale ljubljanska policija in orožništvo ljubljanske okolice, kamniškega in litijskega okraja, višje sodišče pa je že pred dvema leti izdalo za njim tiralo. Vse vloome je izvršil do konca 1. 1928. Tička bo še enkrat sodilo ljubljansko sodišče in bo moral kazni odsedeti tokrat pod pravim imenom.

○ Ukradena kolesa ne gredo v denar. Spričo neštetihi tatvin koles v sedanjem času, si vsak potnik dvakrat premisli, predno kupi kolo pod roko. To tatovom seveda ni všeč, ker potem težje spravijo kolesa v denar. V ponedeljek je bilo ukradeno ing. Antonu Tomanu kolo. Tat najbrže ni mogel kolesa prodati, zato ga je zavrgel. V torkel jutraj ga je našel pleskarski mojster Blaž Jančar pred svojo hišo v Društveni ulici 13 v Mostah. Jančar je kolo izročil policiji, ki ga je vrnila lastniku.

○ Usodno trdno spanje. Trdno spanje je do brota za zdravega človeka, včasih pa tudi ne, zlasti takrat ne, kadar pridejo v hišo tatovi. Upokojeni železnikar Anton Tajnšek je v svoji sobi v Sv. Jerneja ulici 7 v eni prejšnjih noči zelo trdno zaspal. Neznani vlomilec je odprl vrata zaklenjena vrata, vdrl v sobo, pobral Tajnšku ključke, odklenil kovček, vzal iz njega 500 Din in jo nato popihal. Tajnšek je tatvino opazil šele podnevi, ko je pogrešil svoj denar.

Ptuj

G. Franc Toplak umrl. V ponedeljek ob 1 popoldne je zaplavalna črna zastava na Narodnem domu in na posojilnični poslopju na Glavnem trgu. Nihče ni slutil, da nam je bila žena odtrgala iz naše sredine gosp. Franca Toplak, davčnega upravitelja v pok. itd., moža energije, moža dela in simpatičnega znataja. Blagi pokojnik se je rodil 1. 1857. v Mostah. Gimnazijo je obiskoval v Ptuj, bil je vojak in se udeležil okupacije v Bosni in Hercegovini 1. 1878. in 1879. Nato je postal po veljnik trdnjave Kuin v Dalmaciji, kjer se je oženil s hčerko iz stare častniške družine Mally. Radi svojega narodnega prepričanja, je bil premeščen na vojaško železnico na Zgornje Avstrijsko. Nato je prešel v civilno službo in bil dodeljen v službovanje k davčni upravi Smarje pri Jelšah. Tudi tu je bil kot zaveden Slovenec šikaniran in kmalu je bil prestavljen k davčnemu oblastvu v Ptuj, kjer je stopil v pokoj. Ni pa užival pokoja, temveč se je lotil še intenzivnejšega dela. Postal je takoj predsednik posojilnice, katero je vodil do zadnjega vzdihljaja, uspešno se je povsod udeleževal v gospodarskih korporacijah in je alhermerno šel radevolje na roko z nasveti. Gosp. Toplak ni podlegel bolezni, marveč umrl je izmučen od dela. Za njegove nevinne zasluge na narodnem, kulturnem in gospodarskem polju, je bil 1. 1925. odlikovan z visokim redom Sv. Save. Pogreb nepozabnega moža je bil dne 9. t. m.

Maribor

»HERMAN CELJSKI« V MARIBORSKEM TEATRU.

Kos povestnice iz življenja tujerodnih močotcev, ki so se bili pijavkarsko vsesali do korenin naše zemlje in našega rodu, je zaživel v torkel mariborskem gledališču ob prvoprizoritvi Novečanova »Hermana Celjskega«. O zasnovi samega dela z literarno-dramskega stališča so že bili spregovorili poklicanejši in tudi ni naknadnemu opombarstvu tukaj mesta. Prvokrat torej na mariborskem odru ter v navzočnosti avtorja, ki ga je publika po tretjem dejanju priklcala pred zastor in ga sprejela s toplim aplavzom; Dr. Novačan je ob tej priliki prejel lep venec. Ob imenovanem delu, prikrojenem in prirejenem v smislu mariborskih razmer, je bila pač le redkim dana možnost, da bi bili ob tem in onem licu premerili svoje odersko-umetniške sile. Odersko razživljanje se je moglo ravnavati le po večji ali manjši odmerjenosti avtorjeve pažnje posameznim likom, kar fundira seveda v razlogih dinamično-oderske zgradbe. Glede zasedbe posameznih vlog bi se nemara dalo temu ali onemu v danem slučaju oporekati; toda za Maribor je edino tako močote.

Pulz in ritem dejanja se v odločni meri zgoštuje in kopiči v centralni postavi Hermana Celjskega, absolutnega obvladovalca vseh situacij. Upodobitev celjskega silnika je bila ena najmočnejših in ena najdodelanejših V. Skrbniških interpretacij. Morda je iz njegovega lika še vedno premalo izžarevala demonsko-stvariteljska sila najizrazitejšega uteleševalca celjskega vzpona, dasi je vso svojo inteligenco in ambicijo prelijal v njegovo podobo. Strastna je bila Veronika E. Kraljeve, posebno ob vrhuncih tretjega dejanja; pa se ni mogla docela razmahniti iz že navedenih razlogov. Kar je mogla dati, je privrelo iz njenega lika, izbruseneza z odlično invencijo in plastičnostjo. Friderik ni ravno hvaležna figura; kar je bilo močote iz nje iztisniti, je s prizadevno brižnostjo storil Grom. P. Kovič je prikazoval zvestega in hrabrega zaupnika, starega Hermana z nadarjenostjo in skrbnostjo, kakršne smo pri njem vajeni. Ob Barbari ogerski se pač Starčeva ni mogla niti najmanj uveljaviti v toliki meri kakor se je n. pr. kot gospa Consinetova v »Našem gospodu župniku«. Dostojanstveno-aristokratski ter vseokoli zadovoljiv, le za spoznanje morda premalo razgiban, je bil Blaž Eneja Silvij Piccolomini. Sijajno se je bil znašel v hvaležni vlogi patra Melhiorja starosta Daneš. Vse znane svoje registre iz operetnega sveta je ob Aronu odpiral Harastovič s krepko poudarjeno zvižnostjo in neiskreno židovsko tuhtavostjo. Ostale epizodnejše vloge so že zasedli Savinova, Zakrajčeva, Rasberger, Furjan, Tovornik, Nakrst in Gorinšek. Zelo skrbno izdelan je bil med drugim Furjanov nemi hlapec. Oderski okvir je dal celotni uprizaritvi režiser J. Kovič. Take predstave so najočitnejša apolozija mariborskega teatra.

□ Sovražstva zli posledki. 57letnega Franca Nedeljka so napadli pri Št. Ilju v večerni uri Fr. L. trije sinovi. Zlomili so mu levo roko ter mu prizadejali težke poškodbe na glavi. Nedeljka so prepeljali v bolnico.

□ Francoski večer priredi v prid francoskim poplavljenecem v ponedeljek, dne 14. t. m., tukajšnje Narodno gledališče s sodelovanjem Slovenskega čeneškega društva v Mariboru in nekaterih drugih tukajšnjih kulturnih društev.

□ Otvoritev letošnje strelne sezone bo v nedeljo, dne 13. aprila. Mariborski strelci, včlanjeni v tukajšnji Strelski družini, se zbere ob 8.30 na Trgu Svobode, od koder je skupen odhod na garnizijsko strelišče z vojaško godbo na čelu. V slučaju slabega vremena se otvoritev odgodi na nedeljočen čas.

□ Pisalni stroj so zagreblili v studeniškem gozdu, steklenice malinovca pri Trbiškem, srebrno uro pa vrgli v Dravo in sicer Franc Jatič, brezposelni delavec Ivan Lebič, ključavničarski pomočnik Edvard Lončarič in sluga pri unionskem kinu Anton Valh, ki so v noči na nedeljo, dne 6. t. m., izvršili vlom v pisarniške prostore omenjenega kina. Ključje je dal na razpolago Valh. Cevtorka se nahaja v celicah sodnih zaporov.

□ Nujna vaja »Maribora« (mešani zbor) jutri ob 19. Vsi!

□ V studeniški ljudski univerzi predava drevi sodni svetnik dr. Travner o današnji Madjarski in Madjarih. Z omejenim predavanjem se letošnja sezona zaključuje.

□ Za kmetoski strok, izobrazbo. Na obnem zboru Kmetске zveze v Kamnici je bil izvoljen za predsednika znani drevesničar Dolinšek. Tudi se bodo v smislu tozadevnega sklepa vršila redna mesečna predavanja o aktualnih vprašanjih našega kmetijskega gospodarstva.

□ Ljudski oder ima drevi ob pol 20 sesnanek na Koroski cesti 1.

□ Vrat si je prerezal z britvijo v svojem stanovanju v Bezeni pri Bistrici posestnik Leopold P., star 71 let. Vzroki za poizkus samoumora niso znani. Moštvo tuk. rešilnega oddelka ga je prepehlo v bolnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Celje

□ Celjsko mestno načelstvo razglašča: Občinstvo se poziva, da razobesi žalne zastave vsled smrti Nj. Sv. patrijarha srbske pravoslavne cerkve Dimitrija na dan pogreba t. j. 10. aprila 1930.

□ Redna seja celjskega mestnega občinskega sveta se vrši jutri 11. aprila ob 6 zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata. Na dnevnem redu so poročila in predlogi odsekov.

□ Opozarjamo, da bo konec predstave v nedeljo 13. aprila že pred 6 zvečer in da imajo tedaj okoličani najlepše tudi avtobusne zveze na svoje domove. Zeleti je, da bi si ganljivo igro »Trosila bom rože...« ogledalo čim več posetnikov z dežele. Vstopnice se dobijo sicer že sedaj v predprodaji v Sloveški tiskovni zadrugi, a dobili jih bo še tudi v nedeljo v Narodnem domu.

□ Prekmurci smo jih pohvalili, naše fante namreč. Da dotlej, ko smo včerajšnji hvalnicni pisali, je res bilo vse v redu in lepo. Proti večeru pa so nam v torkel začeli delati sramoto. Napili so se, kdo ve kje in niso le bili preglamni, temveč tudi po obnašanju niso delali časti svojemu fantovstvu. Tako je šla druga rekrutov zvečer okoli 8 iz gaberske kasarne v mestno. Vodil jih je vojak, a kaj bo eden proti gruč, ki je bila vinjena. Po tleh so se mu valjali fantje, ga objemali in sploh počeli hujše od pustnih maskar. Ko je pa posegla vmes še roka policije, so se naenkrat razkropili in s patroljami so jih morali loviti po mestu. Eden je celo prespal noč v policijskem zaporu, ker je trdil, da sploh ni rekrut. Ni ga neprijetnejšega prizora, kot če morajo vojski s puškami oboroženi loviti in voditi fante — nerodneže po mestu.

Celjska podružnica Jugoslovanske Matice ima svoj redni letni občni zbor v soboto 12. aprila t. l. ob 8 zvečer v rešeni sobi Narodnega doma. Dobrodošli vsi, ki umevajo važnost narodno obrambnega dela!

Telco je prodajal. Ložje iz Šmarja pri Jelšah je le še komaj posestnikov sin in kajpak nima telce. Pa jo je vseeno prišel ponujati mesarju Josipu H. na Kralja Petra cesti. Mesar je Ložetu verjel, da ima res telco na prodaj, sklenil z njim kupitjo ter mu dal 100 Din ara. To je bilo že 20. februarja, a mesar se vse do danes ni dobil telce, pač pa izvedel, da je njegov dični prodajalec sploh nima in da ga je tedaj hotel »obristati« za 100 Din. Ložje bo seveda imel opraviti s sodnijo.

Novo mesto

Večer slovenske narodne pesmi imenuje novomeško pevsko društvo »Gorjanci« svoj letošnji koncert. Čestokrat govorimo o narodni pesmi, pa bi vprašani morda ne vedeli povedati, kaj je. V soboto 12. t. m. bo prilika slišati o njej kratko razlago, ki jo bo podal pevovodja zboru g. Ludovik P. S. Pesmi na sporedu so prav pester po raznolikosti oblike, vsebine in krajevnega kolorita. Zanimivo je, da jih je zbor študiral več kot tri mesece, čeravno bi kdo mislil, da se narodna pesem zanje tako. Seveda se zanje, ali kje ostane njena prečudna globoka vsebina in skrivnostna lepota? To kar in kakor dostikrat prepevajo za narodno pesem je le medel odsev naše pesmi, največkrat pa ne spačena karikatura. »Gorjanci« so narodne pesmi še posebno skrbno naštudirali, zavedajoč se resnice: čim preprostejša oblika, tem težji izraz. Med pesmimi, harmoniziranimi od Kimovca, Bajuka, Ferjančiča, Milnar-Cigaleta in Deva sta uvrščena tudi dva venčka narodnih pesmi, ki jih je priredil za svoj zbor pevovodja sam. Drama, ki jo bodo igrali, je romantično Jalenovo delo v enem dejanju »Nevesta«. Avtor na mnogih mestih izrecno zahteva, da se iz ozdija zaslišijo odlomki narodnih pesmi. Prepričan je, da pesem brezprimerno globlje poseže v srce od besede in lahko izrazi, česar povedati ni več mogoče. Dramo bodo podali v režiji društvenega predsednika g. prof. Potokarja, vmesne pevske točke bo pel celoten zbor.

Trbovlje

Vodovodni pravilnik potrjen. Banska uprava je potrdila vodovodni pravilnik in tako bomo prišli polagoma do vodovodnih števec, poprej pa še do vodarine. S pravilnikom se bo tudi preprečilo prekomerno izrabljanje vode. Tako bomo tudi morda že letos videli, če imamo dovolj vode za Trbovlje ali ne.

Koliko ima Trbovlje stanovaljskih hiš? Hiše v Trbovljah so močno raztresene, pa tudi neurejene. Se ob glavni cesti, ki vodi s kolodvora proti Trbovljam, bi okus marsikaj želel, pa je pač križ, če sme vsak po svoji glavi delati načrte in zgradbe. Ko pa pogledaš po okolici, se pa zopet vprašaš koliko je hiš, ki so kar natrosene po teh bregovih. Na vprašanje, koliko je hiš, ne more kmalu kdo odgovoriti. Ker je tudi pisca teh vrst po številu že marsikdo vprašal, smo izvedeli, da imajo Trbovlje 1188 hiš, velikih in malih.

Kam z vpokojenci. Vsako mesto in večji kraj ima kje kakšen park ali kotiček, kjer se zbirajo vpokojenci in drugi, odmoru potrebni ljudje. Le Trbovlje ga nimajo. Starčki vpokojenci lahko leto za letom po cestah požirajo prah, ki ga napravijo številni avti in motorji. Dajte poklicani vpokojencem prostor, da se bodo ob letnem času ohladili in tudi se pogovorili. Saj drugega itak nimajo.

Ljubljansko šahovsko prvenstvo XII. kolo.

Čim bolj se bliža ta zanimivi turnir svojemu koncu, tem bolj se čuti ogorčena borba za prvo mesto med vodečim Rupnikom in Ljudovikom Gabrovškom. Rupnik vodi s pol točke pred Gabrovškom. V današnjem kolu je Gabrovšek porazil Erkerja, ki se ne bori več z isto odpornostjo kot v začetku turnirja. Tudi Rupnik je ostal v današnji borbi zmagovalen in je z lahkoto premagal Kavčiča. Partija Bajec: Hren ni prinesla zanimivih razpletov in je kmalu končala neodločeno. Remis je bila tudi partija Gabrovšek Julij: Zidan. Zidan nima več izgleda za nagrado in je vsled tega znatno popustil. Brezdvomno bi ta talentirani igralec lahko zavezaval boljše mesto na tabeli. Ostro in zanimivo se je razvijala igra med Vogelnikom in Milanom Vidmarjem. Mladi Vidmar je partijo dobro otvoril in je do zadnjega držal izravnanu pozicijo. Ob prekinitvi pa ima le izgleda na remis. Zanimiva borba med Furlanijem in Cirilom Vidmarjem je bila prelozena.

Danes se igra poslednje, t. j. XIII. kolo. Tu se srečata glavna konkurenta tega turnirja k odločilni borbi. Zmagovalce te partije bo obenem zmagovalce turnirja. Po kvaliteti dosedanjih partij bi dal nekaj prednosti Ljudoviku Gabrovšku. Vendar je Rupnik igralec, ki prinaša presenečenja. Za naslednja štiri mesta se bje hudo boj med sledečo četvoro: Furlani, Vidmar Milan, Vidmar Ciril in Vogelnik. Nekaj izgledov za nagrado ima tudi Cibic, ki je v tem turnirju pokazal visoko formo in dober šah.

Stanje po XII. kolu: Rupnik 10½, Gabrovšek Ljudovik 10, Furlani, Vidmar Milan 7, Vidmar Ciril 6½, Vogelnik in Cibic 6, Hren 5, Zidan 4½, Zimbek 3½, Bajec, Gabrovšek Julij 3, Erker in Kavčič 2½.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Četrtek, 10. aprila: GLAVNI DOBITEK. Red A. Petek, 11. aprila: Zaprti.

Sobota, 12. aprila: KONEC POTI. Prem. Red D.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Četrtek, 10. aprila: CRNE MASKE. Red D. Petek, 11. aprila: Zaprti.

Sobota, 12. aprila: PRI TREH MLADENKAH. Gostuje gđ. Lubejva. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 10. aprila ob 20: RIGOLETTO, ab. A. Gostovanje g. Tinke Vesel-Polla.

Petek, 11. aprila: Zaprti.

Sobota, 12. aprila ob 20: Ansambelski plesni večer Erne Kovačeve. Dramske cene.

PTUJSKO GLEDALIŠČE.

Petek, 11. aprila ob 20: HERMAN CELJSKI. Gostovanje Mariborčanov.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja, 13. aprila ob pol 4: MARIJA V NEBO VZETA. Znižane cene.

Sport

Predprodaja vstopnic za tekme Hajduk: Ljilija.

Vstopnice za obe tekmi Hajduk: Ljilija, ki se vršita v soboto in nedeljo na igrišču Ljilije, se dobe v predprodaji v trgovini Pevalak, Zidovska ulica, v traliki Sever, Selenburgova ulica in pri blaginji kavarne Evropa. V predprodaji so ložni in tribunski sedeži ter navadna stojalja. Ker se pričakuje pri obeh tekmah velik naval na blagajne, je v interesu vsakogar, da si kupi vstopnico že v predprodaji. Zlasti se priporoča to za sedeže, ki so numerirani in v veliki meri že prodani odnosno rezervirani.

SK Ljilija (tenis-sekcija) sporoča vsem prijaviteljem tenis-igralcem in igralkam, da se z današnjim dnem prične igranje na vseh tenis-prostorih, valed česar naj se prečita urnik in ostala določila, ki so nabita v garderobi. Določene tenis-pripravke je plačati — vsaj prvi obrok — najkasneje do 15. aprila na tenis-prostoru ter se je v ta namen od danes naprej vsak dan od 6. ure zvečer v garderobi na tenis-prostoru zglasti pri tajniku ozir. njegovem namestniku.

Mariborski sport

Prvenstveno tekmovalje mladine v mariborskem okrožju.

Medklubiški odbor LNP v Mariboru razpisuje prvenstveno tekmovalje mladine v mariborskem okrožju za prehodni kip M. O. V tem tekmovalju lahko sodelujejo vsi verificirani člani mariborskih klubov, ki so rojeni po letu 1912 in niso nastopili v I. moštvu več kot trikrat.

Termini za odigranje so naslednji:

27. aprila: SK Železničar: ISSK Maribor, predpoludne, na igrišču SK Železničar.

4. maja: SK Rapid: SK Železničar, predpoludne na igrišču SK Rapid.

11. maja: ISSK Maribor: SK Rapid, predpoludne, na igrišču ISSK Maribor.

HAZENA.

V nedeljo, dne 16. aprila se bo v Mariboru vršila prvenstvena tekma med ISSK Mariborom in SK Concordio iz Zagreba. Tekma se bo vršila popoldne na igrišču ISSK Maribor v Ljudskem vrtu.

Medmestna tekma Gradec: Maribor

Ki bi se morala vršiti prihodnjo nedeljo v Mariboru, se je odpovedala, ker se isti dan vrši finale za prvenstvo Slovenije med prvakom mariborskega okrožja ISSK Maribor in celjskim prvakom SK Celje.

I. SSK Maribor: SK Celje.

V nedeljo dne 13. aprila se odigra semifinalna tekma za prvenstvo Slovenije ob 14.30 na igrišču I. SSK Maribora v Ljudskem vrtu. Sotil bo g. dr. Planinsek.

SK Rapid gostuje prihodnjo nedeljo v Celovcu proti Klagenfurter Athletik-Club. Revanšna tekma bo dne 18. maja v Mariboru.

SK Železničar odigra v nedeljo dne 13. t. m. v Celju prijateljsko tekmo z tankajšnim SK Olimp.

SK Post, Dunaj, bo za velikonočne praznike gostoval v Mariboru ter odigral z SK Rapidom dve tekmi.

RAZNO.

Francozi učijo Nemce. Na Francoskem so danes gotovo najboljši evropski igralci »rugbyja«. Ta igra je nekaj posebnega in je vsled svoje izredne hitrosti za oko posebno zanimiva. Te dni je gostovala v Berlinu francoska »rugby« reprezentanca namreč nemškemu timu. V Berlinu so trdno pričakovali, da bo domače moštvo nudilo zadosten odpor hitrim Francozom. Pa je bilo prav nasprotno. Z 31:0 so bili Nemci premagani in nihče se ne čudi temu porazu, kajti Francozi so se izkazali take mojsrte, da jim je vsaka pohvala premajhna. Berlin je videl, kako se igra rugby. Francoska igra je bila v pravem pomenu le pouk v tem sportu še neizvežbanim Nemcem.

Letošnje evropsko plavalno prvenstvo je bilo določeno, da se vrši na Dunaju. V zadnjem času pa so Dunajčani iz važnih vzrokov to odklonili. Govorilo se je že, da se bo vršilo evropsko prvenstvo v Budimpešti ali Nürnbergu. Zavladala je popolna negotovost, kje se bo vsa stvar izpeljala. Sedaj pa je iznova pričela avstrijska plavalna zveza s pogajanjimi in koncem vseh koncev bo morda le tako, kot je bilo prvotno določeno.

Vse bo razprodan! V Budimpešti se bo 11. maja vršila finalna reprezentančna nogometna tekma med Italijani in Ogrji, ki bo odločila, kdo bo zmagovalac evropskega pokala za l. 1930. Ni se še otvorila predprodaja vstopnic za to važno prireditve, toda že danes ima ogrska nogometna zveza toliko prijav, da bi moral biti nogometni stadion še dvakrat večji in komaj bi bil prostor za že do sedaj prijavljene gledalce.

Turist'ka

Slovensko planinsko društvo naznanja svojim članom, da se vrši redni občni zbor za leto 1929. v soboto, dne 26. aprila ob 20 v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Dnevni red: 1. pozdrav predsednika, 2. predlog za volitev častnega člana, 3. poročilo tajnika, 4. poročilo knjigovodje, 5. poročilo računskih preglednikov, 6. volitev predsednika, 7. volitev odbora, 8. volitev rač. preglednikov, 9. volitev delegatov za skupščino, 10. samostalni predlogi, 11. slučajnosti.

Koča pri Triglavskih jezerih. SPD naznanja, da bo koča pri triglavskih jezerih otvorena od 11. t. m. do nadaljnjega. Vreme idealno — smuka jako ugodna.

Staničeva koča je že stalno otvorena in z vsem dobro oskrbovana. Smuka idealna.

Iz društvenega življenja

Sp. Šiška. V nedeljo 13. t. m. ob pol 8 zvečer bo v šiški župni cerkvi izreden dogodek. Cerkevni pevski zbor iz Viča bo priredil cerkveni koncert z nekoliko spremenjenim sporedom kot ga je izvajal pri cerkvenem koncertu prošle nedelje na Viču. Na sporedu so skladbe iz svetovne in domače cerkveno-glasbene literature. Prva točka je D. Buxtehudeja Vesoljna sodba — skladba stara nad 200 let, ki obsega 8 stavkov za 5 gl. meš. zbor, bariton-solo, orkester in orgle. Skladba je pisana v starem kontrapunktu, mogočnimi zborovskimi partijami, pretresljivim bariton-solo in orkestralnimi za- in medigrami, v katerih prevladujejo pihala v originalni zasedbi. Druga točka je Kr. Oda-kova Slava iz njegove staroslovanske maše, sijajna sinteza starega in novega načina glasbenega izražanja, iz katerega se obenem odraža duh hrvatskega čuvstvovanja. Drugi del koncerta obsega novejši cerkveni skladbe samih slovenskih skladateljev: dr. Fr. Milnar-Cigaleta, dr. Fr. Kimovca,

Takse na dedščine in prenose neprem'čin

V proračunu dravske banovine je določena tudi taksa 1% na dedščine in bo izdan poseben pravilnik, ki bo natančno določil, v katerih slučajih in kako se bo pobirala ta taksa. Ravno tako bo izdan pravilnik o 1% banovinski taksi o prenosih nepremičnin.

Državni takсни zakon je določal prej 6% prenosno takso glede nepremičnin in ker je bila ta taksa izredno visoka in gospodarsko naravnost kvarna, je bila pred par leti zažnjana nepremičninska prenosna taksa na 4% kar je še vedno zelo visoko. Glede zapuščinske takse je bilo pred leti po skupščini določeno, da so zapuščine, če pripadajo otrokom, do vrednosti 500.000 Din takse proste, pozneje pa je bila ta meja znižana na 150.000 dinarjev.

V normalnih časih pred vojno je bila na teritoriju sedanje dravske banovine vpeljana prenosna taksa za nepremičnine za 1,5% od vrednosti in po zakonu z 15. sept. 1915, ko je že vojni davčni vijak zapel, je bila določena zapuščinska taksa pri vrednosti zapuščine od 10.000—100.000 kron, kar pomeni danes vsaj 110.000—1.100.000 dinarjev, za dediče v direktni liniji (otroke) in za zakonce le z 2%. Današnja državna zapuščinska taksa pa znaša z immobilizirano pristojbino in doklado že pri polovici slednje navedeni vrednosti nad 6%.

Nepremičninske takse znižujejo promečno

Poštnoekovni promet je znašal v marcu 4.881,5 (v februarju 4.569,6) milj., od tega brez gotovine 48,92 (49,62)%. Skupno je znašal v prvih 3 mesecih t. l. 14.540,6 milj. Din napram 12.837,4 milj. v prvih 3 mesecih lani. Število računov je v marcu naraslo od 18.065 na 18.181, od tega v Zagrebu od 5.420 na 5.442, v Ljubljani od 5.220 na 5.226, v Beogradu od 3.810 na 3.854, v Sarajevu od 2.768 na 2.782, v Skoplju pa od 847 na 867. Vloge se konstantno nižajo že od decembra sem in znašajo koncem marca (v oklep. podatki za februar): Beograd 319,1 (327,9), Zagreb 213,6 (216,0), Ljubljana 135,5 (148,6), Sarajevo 112,1 (121,7), Skopje 85,8 (81,5), skupaj 816,0 (845,7) milj. Nadalje opazimo stalen dvig braunilnih vlog, ki so napredovale v marcu od 120,6 na 128,9 milj., pri čemer je zlasti povdariti, da posebno narasla število vlagateljev (samo v marcu se je število vlagateljev povečalo za 10.000, v februarju 5000 novih vlagateljev). Posledica tega je padanje povprečne vsote l vlog: v marcu od 1.752 na 1.634 Din.

Dobave. Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 25. t. m. ponudbe glede dobave 300 kg Subox-barve. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: Dne 23. t. m. pri kmidi mornarice v Zemunu glede dobave 10.000 parov čevljev; dne 25. t. m. glede dobave 25.500 metrov sukna in 3900 metrov polvolnene tkanine. — Dne 28. t. m. pri Upravi drž. monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave večje množine papirja. — Dne 30. t. m. pri žagr. žel. ravn. glede dobave 240 m² hrastovega skretniškega lesa. — Dne 29. t. m. se bo vršila pri Gl. san. skladišču v Zemunu ofert. licitacija glede dobave 10.000 komadov perila in 10.000 komadov brisač.

Prodaja starih sodov. Dne 30. t. m. se bo vršila pri delavnici drž. žel. v Mariboru ofertalna licitacija glede prodaje ca. 1000 komadov starih lesenih sodov; pri osred. skladišču materialja glavn. žel. ravn. pa glede prodaje ca. 2000 komadov starih lesenih sodov.

Dobave. Ravn. drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave vrvice in ležajev. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave raznih ventilov in drugega materialja; do 25. pa glede dobave rudarskega orodja. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: Dne 25. t. m. pri Komadni mornarici v Zemunu glede dobave večje množine belega in črnega sukanca; dne 26. t. m. glede dobave 1520 grosov gumbov iz cinka in 680 grosov gumbov iz medenine in glede dobave večje množine raznih barv lakov, raznih olj, krede, spirita, karbolineja, kleja, steklarskega kita, minija, čopičev itd. — Dne 26. t. m. pri Upravi monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave raznih maziv, benzina, petroleja, nafte, olja, spirita, konzistentne masti, vazelina itd. — Dne 26. t. m. pri žagr. žel. ravn. glede dobave 5000 komadov hrastovih pragov.

Dobave. Ravn. drž. rudnika Ljubija sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave 1 pisalnega raznih spoj, vijakov, žebeljev, jekla, jamskih sigurnostnih zvoncev in gumijevih cev; do 24. t. m. pa

Jos. Klemenčiča in M. Železnika. Te skladbe izvaja meš. zbor, broječ 50 članov, deloma z orkestrom, deloma z orglami. Vitek pa tvori Solčna pesem sv. Frančiška, kantata za 4-7 gl. meš. zbor, sopran- in bariton-solo, orkester in orgle, delo St. Premra, o katerem je kritika izrekla, da je eno najboljših, kar so jih napisali slovenski skladatelji. V resnici je pisana v barvitih harmonijah, pestrih ritmi, originalnih modulacijah, mogočnimi zborovskimi in veličastnimi pa tudi nad vse nežnih solističnih partijah, kakor pač zahteva prekrasno besedilo svetnika, ki mu je vsa narava klicala v spomin ljubezen božjo. Skladba se prvič izvaja pri cerkvenem koncertu in z izvedbo na Viču je bil skladatelj, ki je bil osebno navzoč, povsem zadovoljen. Že samo ta skladba je vredna, da jo sliši vsak šiškar, ker mu z lastnimi besedami slika mišljenje njegovega farnega patrona. Kot solista sodelujeta gđ. M. Lahajnerjeva in g. A. Berlot, orkester pa je godbe dravske divizije. Kdor si želi dve uri plemenitega duševnega užitia, naj poseti koncert, zlasti še, ker je del čistega dobička namenjen za novo cerkev. Vstopnice se dobe v predprodaji trvd, kakor so navedene na lepakih.

Ljubljana ima danes zvečer važno pevsko vajo. Radi nastopa v ponedeljek, dne 14. t. m., je ta skušnja zelo važna. Udeležba je zato strogo obvezna. Tudi točni bodite. — Pevovodja.

Orjem — Ljubljana. Danes ob 8 zvečer društveni sestanek v prostorih »Preporoda«. Naj nihče ne manjka!

Vypalek: Kantata o poslednjih stvareh človeka se je izvajala preteklo nedeljo v Pragi na izrednem koncertu praške češke filharmonije pod dirigentom J. Krickom. Vsa praška kritika hvali delo samo, pa tudi izvajanje, ki je v dovršeni obliki pokazalo vse visoke vrednote tega znamenitega dela novejši češke literature. Kantata je bila pred mesecem dni izvajana tudi v Parizu ter je vplivala na poslušalce s svojimi silnimi in zanosnimi utisi. V Ljubljani izvaja to impozantno delo celotni mešani zbor Glasbene Matice, solista gđ. Majdičeva in g. Grba ter pomnožen operni orkester s člani konservatorijskega orkestra in dravske muzike. Vseh sodelujočih je 180 pod vodstvom ravnatelja g. Mirko Polića. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Brenari. V nedeljo 13. t. m. na velikonočni ponedeljek 21 t. m. ter na belo nedeljo 27. t. m. uporižori izobrazovalno društvo »Pasijone« v 14 slikah. Uporižoritev bo povzdignila krasna oderska oprema in najmodernejša umetna razsvetljava.

vrednost nepremičnin in s tem tudi vrednost narodnega premoženja. V naših krajih pa pada vrednost zemljišč že radi tega, ker je zemlja manj produktivna kot v drugih krajih države. Tudi v savski banovini je sedaj vpeljana banovinska taksa na nepremičninske prenose (na zapuščine je ni) in se radi tega zdi, da bo morda državna prenosna taksa v takšni noveli znižana. Če bi se z ozirom na slednjo okolnost še dala razumeti banovinska taksa na prenose nepremičnin, je pa banovinska taksa na zapuščine težje opravičljiva, ker je že državna zapuščinska taksa celo za premo linijo mnogo večja kot prenosna taksa. Zapuščinska taksa vsaj v preni črti t. j. pri dedovanju otrok po starših zelo prizadeva tudi kmetsko posest, zlasti ko se mora sin, ki podeduje po očetu posestvo, itak zadolžiti, da izplača brate in sestre. Zapuščinska taksa v direktni črti povečuje bremena mladega gospodarja takoj, ko začne z gospodarstvom. Zeleti bi bilo torej z gospodarskega stališča, da bi bilo določeno v pravilniku o banovinski zapuščinski taksi, da ta taksa ne zadene vsaj zapuščin, ki jih dobe otroci po starših in zakonci po zakoncu, in da vsaj takih zapuščin ne zadene tudi nepremičninska prenosna banovinska taksa, ker je vsaj v takih slučajih pravično, da vse takse ne znese več kot pri prodaji nepremičnin, že sedaj pa so brez banovinske takse te zapuščinske takse za tretjino večje kot pri prodaji.

glede dobave rešet. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 25. t. m. pri žagr. žel. ravnateljstvu glede dobave 17.424 komadov hrastovih pragov; dne 28. t. m. glede dobave 5500 komadov stroja sistema »Continental«. — Ravn. drž. rudnika Breza sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave hrastovih pragov; dne 20. t. m. pa glede dobave 4500 komadov hrastovih pragov. — Dne 28. t. m. pri kmidi mornarice v Zemunu glede dobave raznega gradbenega materialja, kovin, železa, železnega materialja, vodovodnih cevi, armatur, okovov za vrata in okna, orodja, strojev, tračnic, vijakov, matic, zakovne peči itd.

Borza

Dne 9. aprila 1930.

DENAR

Tudi danes so bili devizni tečaji slabšeji, promet pa je bil prav znaten, zlasti v devizah Trst, London, Dunaj in Berlin. V vseh zaključenih devizah je intervenirala Narodna banka.

Ljubljana (v oklep. zaklj. teč.). Amsterdam 2272,50 bl., Berlin 1348,75 — 1351,75 (1350,25), Bruselj 789,48 bl., Budimpešta 988,50 bl., Curih 1094,40 — 1097,40 (1095,90), Dunaj 795,76 — 797,76 (797,26), London 274,69 — 275,49 (275,09), Newyork 56,445 bl., Pariz 221,51 bl., Praga 167,11 — 167,91 (167,51), Trst 296,50 bl.

Zagreb. Amsterdam 2268 — 2274, Budimpešta 986,50 — 989,50, Berlin 1348,75 — 1351,75, Bruselj 789,48 bl., Curih 1094,40 — 1097,40, Dunaj 795,76 do 798,76, London 274,69 — 275,49, Madrid 706 bl., Newyork 56,345 — 56,545, Pariz 220,51 — 222,51, Praga 167,11 — 167,91, Stockholm 1517 — 1521, Trst 295,447 — 297,447. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 8,9 milij. Din.

Belgrad. Berlin 1348,75 — 1351,75, Budimpešta 987 — 990, Bruselj 787,98 — 789,98, Dunaj 795,96 — 798,96, Curih 1094,40 — 1097,40, London 274,69 — 275,49, Newyork 56,3450 — 56,5450, Pariz 220,51 — 222,51, Praga 167,11 — 167,91, Milan 295,35 — 297,35.

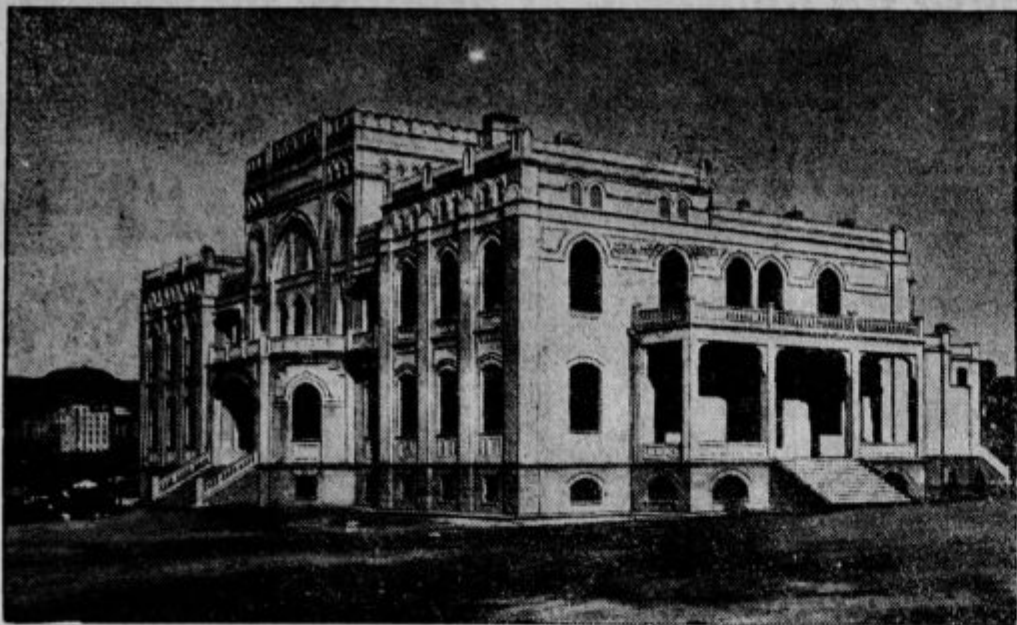
Curih. Belgrad 9,1275, Amsterdam 207,35, Atene 6,70, Berlin 123,17, Bruselj 72, Budimpešta 90,20, Bukarest 3,0675, Carigrad 2,45, Dunaj 72,75, London 25,10, Madrid 64,40, Newyork 516, Praga 15,28, Sofija 3,745, Trst 27,05, Varšava 57,90, Kopenhagen 138,20, Stockholm 138,70, Oslo 138,15, Helsingors 132.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Tržišče drž. papirjev je čvrsto, do prometa je prišlo v vojni škodi in 7% Bleru. Tudi bančni papirji so čvrsti, čeprav je promet manjši. Med industrijskimi papirji je prišlo do prometa v delnicah saraj. pivovarne in Isisa. Nadalje je bila po čvrstem tečaju zaključena Dubrovačka. Na Dunaju se je Kranj ind. uvrstila od 38 na 39.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 98 bl., 7% Bler. pos. 87 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 120 den., Prastrediona 900 den., Kred. zavod 160 den., Strojne 75 den., Vevče 132 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 230 — 250.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86,50 — 87,50, agrari 58,50 — 54, vojna škoda ar. 415 — 415,50 (414), kasa 415 — 415,50 (415), 4. 415,50 — 416 (415), 5. 415,50 — 417, 6. 416 — 417, 12. 422 — 423 (422), 8% Bler. pos. 97,50 — 98,50, 7% Bler. pos. 86 — 86,50 (86,25), 7% pos. Drž. hip. banke 85,50. Bančne delnice: Ravna gora 72 den., Hrvatska 50 den., Katolička 33 — 35, Poljo 50 — 60 (59), Kreditna 101 — 105, Union 190 — 203, Jugo 81,50 — 83 (82), Lj. kred. 120 den., Medunarodna 60 den., Narodna 9000 bl., Obrtna 36 den., Prastrediona 902,50 — 905 (900 — 905), Etno 189, Srbska 165 den., Zemaljska 144 d., Industrijske delnice: Guttman 175 — 178, Slaveks 70 — 73,50, Slavonija 200 — 210, Našice 1600 bl., Danica 105 den., Pivara Sar. 180 —

Prvo gledališče v Angori so te dni otvorili.

Stara kartaginska cerkev

Evharistični kongres v Kartagini maja meseca letos bo kakor 29 njegovih predhodnikov v prvi vrsti svetovna poklonitev evharističnemu Kralju, počastil bo Evharistijo v njenem pomenu za vse krščansko in nekrščansko človeštvo. Vsakikrat pa da položaj cerkve v deželi, kjer zboruje kongres, sestanku poseben znak, pokaže posebne potrebe gotovega dela cerkve in podeli kongresu posebno simboliko.

Evharistični svetovni kongres leta 1930 bo zboroval na razvalinah mrtvega mesta, katero je papež Leon XIII. ponovno dvignil do visokih cerkvenih časti stare Kartagine s tem, da mu je podelil staro čast sedeža primasa za vso Afriko. Kartagina pa s tem odlikovanjem še nikakor ni postala zopet središče veličastnega življenja kristjanov, ki je nekoč odlikovalo krščansko cerkev v Afriki. Evharistični kongres v Kartagini ima brez dvoma posebno nalogo, da pokaže krščanstvu sijaj in slavo nekdanje cerkve v severni Afriki, da bi katoličani iz primerjanja med staro slavo in današnjim žalostnim stanjem zbudili v svojih vrstah tiste sile, ki bi severno Afriko s pomočjo evharističnega Kralja zopet dvignile do cvetočega vrta katoliške ljubezni.

Da se pa zbude take sile, je potrebno dobro poznanje cerkvene zgodovine severne Afrike do današnjega dne. Večini katoličanov je ta zgodovina popolnoma neznana. Krščanstvo se je v prvih stoletjih hitro razširilo po vseh deželah okrog Sredozemskega morja, torej tudi na ozemlju Kartagine, katero so Rimljani osvojili leta 146 pred Kristusom. Leta 180 beleži Afrika svoje prve mučenike. Od Rimljanov porušena Kartagina je bila že leta 197 po Kristusu zopet vele-mesto s 600.000 prebivalci. Imenovali so jo »prvo mesto sveta«. Visoke šestnadstropne hiše niso bile redke v bogati, razkošni prestolici Afrike. Sredi materijalizma se je v krvi in bolečinah razvilo krščanstvo. Na tisoče afriških mučencev je prelilo svojo kri. V kartaginskem amfiteatru, čigar razvaline so danes popolnoma izkopane in kjer se bo vršilo več zborovanj kongresa, je bilo po papežu Leonu IX. pač toliko kristjanov žrtvovanih divjim zverem, kakor v rimskih cesarskih arenah. V globočine podzemskih ječ so prinašali jetnikom sv. Evharistijo. Tu je bila zaprta 22letna Perpetua iz družine Vibia, ki je dala Rimu dva cesarja, 18 mesecev po rojstvu svojega otroka. Škof Optatus jo je v ječi krstil, birmal in ji podelil sv. obhajilo. V belem patricijskem oblačilu so Perpetuo pri slavnostih povodom zmage cesarja Severja nad Parti pripeljali v areno, jo slekli, bičali in vrgli divjim zverem. Sv. Ciprijan je bil kot škof v Kartagini obglavljen.

Kartagina, mesto mučencev, je bila tudi mesto krščanske znanosti. Tertulijan, Cipri-

jan, Avgustin so blesteče zvezde krščanske učenosti v stari cerkvi Afrike, ki je v četrtem stoletju spadala med najbolj cvetoče krščanske dele starega sveta. Takrat je štela 250 škofij, ki jih pa seveda ne moremo presojati po današnjih pojmi škofij. Vsako krščansko mesto v Afriki je imelo svojega škofa. Okrog leta 410 so šteli 600 škofij v rimski Afriki. Mogočen vpliv afriškega krščanstva je dal Afriki takrat odločilno stališče v kulturnem svetu, katero je pa le za kratek čas ohranila in nato za vedno izgubila.

V začetku četrtega stoletja se je pojavilo v kartaginski cerkvi donatistično gibanje, ki je desetletja pretresalo severno Afriko. To je bil prvi velik pojav razkola v mlademu krščanstvu. Še preden so donatizem premagali, so se pojavili v Afriki Vandali, ki so kot fanatični arijanci preganjali cerkev in ji zadali smrtni sunek. Stoletje pozneje so severno Afriko osvojili vzhodni Rimljani in pol-stoletje kasneje Arabci. Od tedaj je

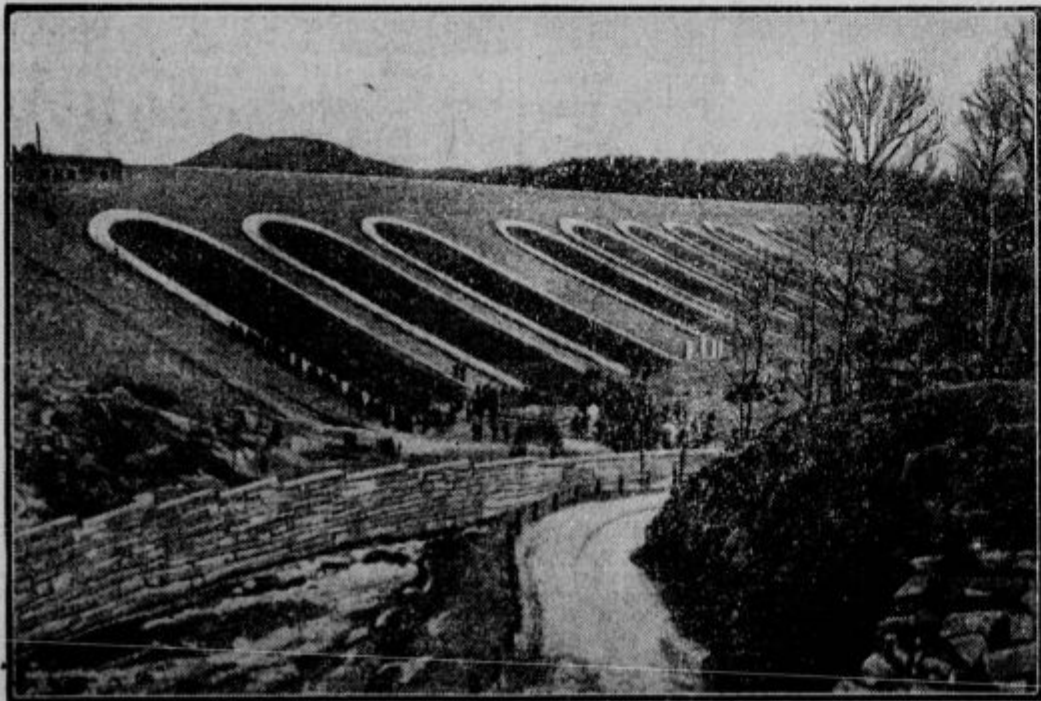
Letalska nesreča. Ostanke razbitega letala D 422, ki se je na progi Frankfurt-Köln ponesrečilo. Pilot in edina potnica sta bila težko ranjena.

severna Afrika pokopana pod težkim jarmom arabsko-islamskega gospodstva. Dve cvetoči cerkveni provinciji (Egipt in Afrika) je uničila invazija tujcev. Stoletja se je borilo ljudstvo brez voditeljev proti islamu, da je končno podleglo. Pod gospodstvom arabske manjšine, ki spada od leta 1830 pod Francijo, leži pokopana krščanska Afrika. Za vedno?

Oglejte si bogato zalogo vseh vrst kuhinjske posode, razne stroje za čiščenje jedilnega orodja in še drugo v to stroko spadajoče blago pri trdki

Stanko Floriančič, Ljubljana
Sv. Petra cesta 35

točna in solidna postrežba

V edinosti je moč. Osem mest severnoameriške države New Jersey je zbralo 26 milijonov dolarjev (1.456 milijonov dinarjev) za zgradbo ogromnega jezusa, ki je bil pred kratkim blagoslovljen.

Katoliška ura v radiu v Ameriki

Pomembno podjetje je ustanovilo katoliško moško društvo v Ameriki, namreč »katoliško uro v radiu«, ki obsega nič manj kakor 24 postaj v vseh delih Amerike. Namen tega podjetja je, da se tisočim Američanom, ki nimajo niti najmanjšega pojma o katoliških naukih, nudi nekaj znanja o katoličanstvu. Odlični člani ameriške hierarhije, na čelu kardinal Hayes, so se radevolje stavili na razpolago temu podjetju. Izboren pevski zbor bo oskrboval glasbeni del programa, ki ga bo sestavljal eden najbolj znanih voditeljev radia. Sporočil je poslušalcem vse Amerike, da bodo del te nove »ure« izpopolnjevala verska, socialna in kulturna predavanja znanih duhovnikov. Ne nameravajo drugače misleče napadati ali povečevati katoličanstvo, marveč edino: služiti katoličanstvu. Gotovo je, da tega podjetja ne bodo odobravalni vsi ameriški poslušalci radia. Brez dvoma pa bo to podjetje veliko pripomoglo, da se neumevanje, nepoznanje in sovraštvo do katoliške cerkve omili. Četudi na ta način cerkev ne bo dobila morebiti nobenih novih pristašev, vendar pa se bo brez dvoma znižalo število njenih nasprotnikov in sovražnikov.

Špekulacija z mrličmi

Ker naša medicinska znanost še vedno ni odkrila nobene zdravilne rastline proti smrti, ali pa, ker proti smrti sploh še ni zrastle nobena rastlina, imajo pogrebni zavodi še vedno pravico do svojega obstanka. Naravno pa je, da ti zavodi niso prav nič priljubljeni in bi raje mi njim, kakor oni nam, želeli, da čimprej zginejo s sveta. V Atenah je bil nedavno ustanovljen pogrebni zavod v neki novi hiši, ki je bila zgrajena na krasnem trgu, kjer stoje razkošni hoteli za bogate in odlične tujce z one strani morja, in kjer atenska boljša družba pije dopoldne in popoldne na prostem svojo kavo, torej na tem lepem prostoru si je v lep novi hiši atenski mešan v pritličju najel velik lokal za mesečnih 20.000 drahem. Plačal je za tri mesece naprej. Edini pogoj je bil, da v tem lo-

kalu ne sme delati konkurence najemnikom ostalih lokalov v hiši. Naslednji dan se je pa v vsej širini izloženega okna pokazal napis z velikimi črnimi črkami: Otvoritev novega prvovrstnega pogrebnege zavoda. Grki in lepe Grkinje, ki so nasproti pile kavo in pokušale dobro smetano in ki o smrti nočejo ničesar slišati, kakor tudi Angleži in Američani, ki so stanovali v sosednih hotelih, so takoj zahtevali račun in izginili. Hotelirji in kavarnarji so divjali proti lastniku nove hiše, hkrati pa so tudi vsi najemniki v novi hiši zagrozili posestniku z odpovedjo, ker nočejo stanoovati v hiši, v kateri se gode strašne reči, ki vedno spominjajo na smrt. Hišni lastnik je toliko časa moledoval in prosil lastnika pogrebnege zavoda, da je ta pristal na razveljavljenje pogodbe. Ampak pogoji so bili težki. Posestnik je moral vrniti najemniku vplačano najemnino in poleg tega še 600.000 drahem odpravnine, kar znaša v naši valuti okrog 400.000 dinarjev. To je prav lepa vsota, ki jo je zaslužil v 24 urah, in dokaz, da špekulacija z mrličmi še vedno uspeva.

Visoki znanci

Komar se hvali v kavarni, kako je pri-ljubljen celo na kraljevskih dvorih.

»Nekoč sem se peljal v Belje, tam je bil baš v gosteh cesar Viljem. Ko sem prišel na dvorišče, opazim samega Viljema na oknu. Zagleda me, se mi zasmije in zakliče: svoji ženi:

»Augusta, ugani, kdo prihaja!«

Ona se oglasi: »Menda ni Komar?«

»Da, on je.«

»Evo, tako sta me imela oba rada.« konča gospod Komar svojo povest.

Tedaj povzame besedo gospod Zagrad:

»To še ni nič. Bil sem nekoč pri Edvardu VII. Ko sem stopil v njegovo delovno sobo, je baš vladal. Komaj me je zapazil, je nehal vladati, odložil žezlo in jabolko, mi stisnil roko in dejal:

»Povejte mi, dragi Zagrad, ali oni Komar še vedno tako strašno laže?«

Smrt zadnje sestre Pija X.

Te dni je umrla v Rimu Marija Sarto, zadnja še živeča sestra pokojnega papeža Pija X., ena treh neporočenih sester, ki se živele s svojim bratom od njegovega imenovanja za kaplana na mali župniji v Tombolu, škofija Treviso, do izvolitve za papeža. Marija Sarto je bila stara 84 let in je že več mesecev visela med življenjem in smrtjo. Z največjo potrpežljivostjo je pričakovala trenutka, ki ga je Bog določil, da se v nebesih zopet združi s svojim bratom. Ana Sarto je bila prva treh neporočenih sester, ki jo je Jožef Sarto leta 1859 prosil, naj živi pri njem. Po materini smrti sta se tudi obe drugi sestre preselili k svojemu bratu, kaplanu v Tombolu, poznejšemu župniku v Salzanu, škofu v Mantovi, patrijarhu v Benetkah in končno papežu v Rimu.

Ko je bil kardinal Sarto izvoljen za papeža, je neki prijatelj družine rekel novemu papežu: »Vaše sestre, Svetost, bodo sedaj zelo srečne.« Ali Pij X. je odgovoril precej osorno: »Moje sestre so zelo dolgo jokale, kakor sem tudi jaz sam jokal.« Vse tri sestre so se preselile v Rim, kjer so vsak teden enkrat obiskale svojega brata in z njim nekoliko pokramljale in se spominjale lepih ur, ki so jih dolga leta preživele s svojim bratom. In v Rimu so umrle druga za drugo. Roza še za življenja Pija X., Ana štiri leta kasneje in sedaj Marija. Njeno truplo so prepeljali v rojstni kraj Riese, kjer so ga položili k večnemu počitku v preprosto družinsko grobnico, okrašeno z lastnoročnim napisom Pija X., katerega je kot beneški kardinal-patrijarh sestavil v spomin svoji zelo ljubljem materi.

Smešnice

Lekarnar laborantu: »To tu je aqua destillata (čista voda). Damo jo bolniku samo v posebno obupnih slučajih, kadar se nikomur ne posreči prebrati zdravniškega recepta.«

»Zena prenaša mnogo bolj pogumno bolečine od moža.«

»Tako? Ali ste vi zobozdravnik?«

»Ne, imam trgovino s čevlji.«

»To je vendar čudno. Odkar dajem beračem mesto denarja kosilo, jih prihaja vedno manj.«

— Kot tvoj mož razumem čisto dobro berače.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 10. aprila: 12.30 Reproducirana glasba — 13.00 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 17.30 Koncert Radio-orkestra — 18.30 Dr. Bajc: O jeziku in jezikih — 19.00 Dr. Preobražensky: Ruščina — 19.30 Dr. Lavrič: Iz finančnega gospodarstva — 20.00 Klavirski koncert ge. Osterc-Valjalove in pevski koncert g. Pavla Grbe, člana Narodnega gledališča. Gdč. Golobova (kontra-alt) poje slovenske narodne. G. Stanko Avgust igra na harmoniko koncertne komade — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Petek, 11. aprila: 12.30 Reproducirana glasba — 13.00 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 17.30 Koncert radio-orkestra — 18.30 Prof. Fr. Pengov, Socialna fizika — 19.00 Gospodinjstva ura — 19.30 Dr. Stanko Leben: Italijanščina — 20.00 Koncert — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi

Petek, 11. aprila.

Belgrad: 17.30 Citraški koncert. 20.00 Komorni koncert. 21.00 Jugoslovanska operna ura. 22.15 Narodne pesmi. — **Budapest:** 17.00 Reproducirana glasba. 19.30 »Faust«. — **Dunaj:** 17.00 Klavirski tercet. 20.00 Komorna glasba. 21.15 Plesna glasba. — **Milan:** 17.00 Koncert. 20.30 Simfonični koncert. — **Praga:** 20.00 Koncert radio-orkestra. 21.00 Reproducirana glasba. — **Langenberg:** 20.00 Večerni koncert. — **Rim:** 17.30 Instrumentalni in pevski koncert. 21.02 »Grafica Marica«, opereta. — **Berlin:** 19.00 Pevski plesi. 20.00 Pomladanski koncert. — **Katovice:** 20.05 Muzikalni pomenki. 20.15 Simfonični koncert iz filharmonije. — **Toulouse:** 19.00 Solisti. 19.30 Petje. 21.00 Koncert. — **Stuttgart:** 19.30 »Manon Lescaut«, lirčna drama. 22.10 Plesna glasba. — **Moravska Ostrava:** 12.35 Koncert radio-orkestra. 19.05 Ljudska glasba. 20.00 Koncert na violon. 21.00 Ljudski večer.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. 51.23-28

Službe iščejo

Pisarniška moč

gospodična z enoletno prakso pri lesni trgovini, zmožna pisarniških del, kubiranja, ekspedicije ter strojepranja želi premeniti službo pri lesni trgovini ali drugem podjetju. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Lesna« štev. 4104.

Sedlar in tapetarski pomočnik Rihard Ott v Mariboru išče službe. Nastopi takoj.

Službodobne

Kuharica

stara nad 38 let, varčna in moralna, se sprejme takoj na žandarm. stanici Puconci, Prekmurje.

Dva pomočnika

v pohištveno delo takoj sprejemem. Bitenc, mizarstvo, Vižmarje n. Ljublj.

Pridno dekle

za vsa kuhinjska dela sprejme hotel Štrukelj v Ljubljani.

Dobro dekle

pridno in pošteno, katera zna tudi nekoliko šivati, sprejemem kot pomoč gospodinj. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4114.

Vajenca

za kleparsko obrt sprejme Alojzij Smolej, klepar, Kranj 154.

Dekle

od 25 do 30 let se sprejme k boljši družini na deželi. Zna la naj bi kuhati in druga hišna dela, ter mora biti vajena tudi otrok. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro: »Pridna« št. 4121.

Gospod

mlajši, trg. izobražen in agilen, dober organizator in prodajalec, zmožen po zneje nadomestovati šefa, se išče v specijalno podjetje. Le osebe z zgornjimi zmožnostmi in ki reflektirajo na trajno zaposlitev, naj pošljejo obilne ponudbe pod »Pravovrstna moč« na upravo »Slovenca«.

Krepkega učenca

okrog 16 let starega, ki ima vsaj dve srednji šoli, poštenih staršev, ki ima veselje do trgovine z mešanim blagom, sprejme takoj Ivan Traun, trgovec, Ptujška gora p. Ptuj. Sinovi železničarjev imajo prednost.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12 v oblekah in površnikih najcenejši.

Mizarski pomočnik

dobro izurjen, z nekaj kapitala, dobi trajno delo z dobro plačo. - Ponudbe pod šifro: »10.000«.

Štiri šoferje

z dveletno prakso, dobro izvežbane v vožnji, popolnoma zanesljive, rabi Alp-Auto družba z o. z. na Bledu. Šoferji z mehaničarsko prakso in z znanjem srbohrv. in nemškega jezika imajo prednost. - Nastop 1. ali 15. maja 1930.

Deklica

od 16 let, krepka in poštena, se išče za boljšo hišo na deželi. Pomagati bi morala v vsem gospodinjstvu in imeti v oskrbi 2 letnega otroka. Plača 150 Din. Nastop takoj ali s 1. majem. Ponudbe je poslati pod »Pomoč gospodinj« na upravo »Slovenca« pod št. 4122.

Učenko

ki ima veselje do trgovine, je pošten, pridna in pripravna za vsako k trgovini spadajoče delo, sprejme trgovina z meš. blagom Milan Tuma v Krškem. Hčerke poštenih kmetijskih staršev ali železničarjev - imajo prednost. Nastop takoj.

Trgov. pomočnika

boljšega, v starosti od 24 do 32 let, izučenega v specijalnih stroki, z gimnastično trgovsko šolo ali drž. trgovsko šolo, zmožnega slovenščine in nemščine v govoru in pisavi ter cirilice, sprejme veletrgovina v Ljubljani. Druge zmožnosti in čas nastopa je navesti v ponudbi, ki jo je nasloviti na oglasni oddel. »Slov.« pod šifro »Izurjen pomočnik« št. 4132.

Zasluzek

Agilen zastopnik

za povečane slike in razne druge v to stroko spadajoče predmete z dobro provizijo, se išče za takoj. Potrebna kavicija 2000 Din. - Prijavi pismeno ali osebno »Frattolore«, Zagreb, Istarska ulica 29.

Širite »Slovenca«!

Posestva

Nameravate zidati?

Nudim nepristranska ekonomska pojasnila, skice, načrte, proračune in nadzorstva. - Ponudbe pod: »Inženjer arhitekt« na upravo »Slovenca«.

Glasba

Klavirje

in pianine prodaja, izposoja, popravlja in čisto uglašuje najceneje - tudi na obroke - tovarna klavirjev WARBIK, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5, Rimska cesta 2.

Prodamo

Premog

in suha drva nudi I. Pogacnik, Bohoričeva ul. 5. Telefon 2059.

Otrobe

po 110 Din za 100 kg oddaja F. Juvar, valjni mlin, Gameljne - pošta št. Vid nad Ljubljano.

Puhasto perje

kg po 38 dinarjev razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. - L. Brozović, Zagreb, Illica št. 82. Kemička čistilnica perja.

Pisalni stroj

znamke »Adler« se vsled opustitve pisarne ceno prodaja. Naslov v upravi pod št. 3919.

Šivalne stroje

pod najugodnejšimi pogoji (tudi na obroke) prodaja Avgust Pečnik, Stozice, p. Jezica pri Ljublj.

Obrt

Za birmo

ure, zlatino in srebrnino nudi najceneje Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred Škofijo 15.

Vezenje

nevestinih oprem, zaves, pregrinj, najceneje in najfinije Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. - Enlanje ažiuriranje, predtiskanje takoj.

Debele

luskinate otrobe kupite najceneje pri tvrdi A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24.

Da uničite

molje, muhe, stenice, komarje, in ostali mrčes ter njihova jajca uporabljajte

Fly-Tox

Siguren učinek! Prijeten duh! Ne maže obleke in ne perila!

Dobiva se v lekarnah in drogerijah

Zahtevajte izvirni višnjevi zavoj s francoskim napisom

Zastopstvo za Slovenijo

Dr. A. KANSKY

kemična tovarna

Ljubljana

Gledališka ulica

SUKNO

pristno ANGLEŠKO in ČEŠKO ter druge pomladanske novosti za dame in gospode pri

FRANJO MAJER - MARIBOR - Glavni trg 9

Velikonočne šunke

najfinije praške kakor tudi domače Vam nudi po zelo solidni ceni tvrdka

I. BUZZOLINI

delikatesna trgovina LJUBLJANA Lingarjeva ulica

PROTI ALKOHOLU

izdelek berlinskega lekarnarja Francka, je edino sredstvo, ki pa je zdravju neškodljivo; z njim morete odvaditi pijance, ne da bi sami kaj vedeli za to. Polno zahvalnic ozdravljenih. Cena Din 220.- Razpošilja generalni zastopnik za Jugoslavijo: N. POPOVIĆ - BEOGRAD, Kolarčeva 7

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej najlažjega in najmodernejšega tipa najoljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji (pneumatika), posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco. »TRIGUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4.

Prva celotna izdaja I

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40.-, eleg. vezana Din 55.-

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Maurice Constantin Weyer:

Človek se sklanja čez svojo preteklost...

Docela prebudil sem se šele, ko je moja kobila začela stopati korakoma. Posnemala je ves čas žrebea — tako tudi zdaj. Zadel sem se ob glavč težkega mehičanskega sedla — in to me je predramilo... Se je bila črna noč. Jezdila sva baš na parobku mehkega, valujočega grčka, ko se je spodaj zasvetila v temi rdeča lučica... Tam je bila Davidova koč.

Privezala sva konje na drog in potrkala na dveri. »Come in!...« se je oglasilo iz hrupavega grla. Odpahnila sva duri in našla sva Davida, pogreznjenega v gugalnem stolu; mož je napol dremal ob steklenici — popolnoma apatičen. Počasi je vzdignil svoje suho, s črnimi, visečimi brki zakrito obličje. Nato je vzel svetiljko v roko in nama posvetil v lica. Takoj naju je prepoznal in pozdravil s slapom besed. »Strela! To sta Frenchy in Nap! Presneta fanta, to je pa izvrstno! Lep čas vaju ni bilo na spregled! Torej sta spet enkrat srečno odnesla pete iz pasjih severnih puščav! — Sta pripeljala kaj lepih konj s seboj?«

»Sinoči so nama ušli,« je menil Napoleon. »Pri tem vetru? To lahko natveziš kanadskim carinskim oblastem, ne meni, ti baraba!« Pomežiknil je. »A jaz bom molčal kakor grob. Svoji prijatelj ne prodajam... Ali ne bosta sedla? Ali bosta za vse veke stala na svojih zadnjih tacah?... Gotovo mi-

slita pognati korenine. Lepa reč. Na mestu vaju zalijem.«

Pogledal je štirioglasto steklenico proti luči in zmajal z glavo.

»Dve tretjini praznote! Ti preklicana reč! Ali je že tri ura jutraj?... Takoj grem po drugo... Človek, Nap! Saj veš, kje je oves — vsakemu ga daj en ška, škodilo ne bo vajinim mrham. Ali še imaš svojega lisca?... Prodaj mi ga! Sicer pa hočem obesiti kupčijo na klin.«

»Kaj — kupčijo na klin?« sem se začudil.

David je bil v mojih očeh zmerom najzvernejši živinorejec! — Napoleonovi ostrogi so ženketali na valovitem podu. Odšel je. Z brci je odprl David zabo, ne da bi se zmenil za moje vprašanje. Potegnil je na svitlo steklenico, enako že omenjeni, a še v papir zavito ter jo postavil na mizo. Skrbno je osnažil dva kozarca, nato je udaril z dlanjo ob dno steklenice, da je zamašek skočil ven. Smehljaj se je sam s seboj zadovoljen. Tisti hip se je Napoleon vrnil.

»Da, da... to vam je sitna zadeva!« je vzkliknil David. S temi besedami nama je napil. Tedaj šele je prišel odgovor na vprašanje, ki sem ga bil stavil pred petimi minutami in med tem že pozabil nanj. Njegov glas je zvenel bolestno.

»Zakaj se odrekam kupčiji? O, človek božji, kako dolgo te ni bilo tukaj?«

»Pet tednov. Konje sem kupoval v Montani in Wyomingu.«

»Postoj! Prodaj jih še nisi!« Potem se požuri, ali pa kreni na zapad — saj je prostran. A tu! Tu smo uboge pare že vse prodali. Vse razmetali!«

»Zakaj neki?«

»Vprašaj za to koloniste, priseljeniško pasjo tropo. Zdaj, ko je vzhod ves obdelan, pošiljajo kmetovalce k nam. Yankeeje s parnimi stroji, Bretonce in podobno sodrgo! Mennonite z vezenimi suknjami iz baržuna in ploščatimi klobuki, tudi neko sorto Rusov, ki se imenujejo Duhoborci, Kanadce, kot sem jaz, Francoze kot si ti, ti vrtoglavec. Angleže iz starih naselbin, v dokolenkah; to ti izgledajo lepo! Skratka: ljudje z vseh vetrov. Ali je to pametno? Ko so pred desetimi leti merili tod zemljo, pri moji veri, si nobeden ni mislil kaj zlega zraven. Zdaj pa hočejo za vsako ceno saditi tod rž, tod po lepi preriji, ki jo je Bog naredil za konje in bika. Da bi jih —! Čez pol leta ne boš mogel več jahati šest milj, ne da bi si tvoja najlepša kobila raztrgala prsi ob kaki bodeči žici, ali pa ti bodo zvezali in odnesli najboljšega bika pod prevezo, da je vdrl v ograjeno zemljišče. Ves obupan je nadaljeval:

»Proč so lepi časi!... Mi vsi smo oddali svoje stvari, le dva zaboja whiskya imam še v koči... Ko bo zaloge konec, zažgem to beračijo in jo popiham v mesto. Tam se oženim in otvorim hotel.«

»In vse zapiješ,« sem menil.

»Kaj mi mar! Popivati in na koncu se zlekneš! Mladec, to gre do srea, veš, celo možakarju našega kova. Bil si petnajst let v stepi, gojil konje in jahal, vaje svobode, brez vsake spona ter brez sosednjil nosov, ki se vtikajo v tvoj lonce, sam svoj gospodar, polnih petnajst let! In zdaj živi po paragrafi, ki se jih iztuhtali idioti tam-le — pokimal je zaničljivo proti vzhodu, kjer leži približno mesto Ottawa — mladec, to se nekaj pravi!... Tej družali meni nič tebi nič puste, da te okradejo!... Ali naj se tudi jaz vržem na kmetijo?«

Lindaka knjižnica iz založništva Jugoslov. knjigarnar v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJEN SVET (The Lost World), Roman iz slikanj, 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimich, ZAGORIČNI ZVONČKI, Slavica, NA SINAJ, 30 Din, vez. 42 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. — 34. zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

Učiteljski zbor Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je njegov dolgoletni član gospod

Ivan Gruden

profesor

umrl danes ob 1 ponoči.

Pogreb predragega tovariša bo jutri, dne 10. aprila 1930 ob 4 popoldne izpred mrtvašnice Splošne bolnice k Sv. Križu.

Dragemu, vrlemu tovarišu, ki je vse žrtvoval šoli, ohranimo trajen spomin.

V Ljubljani, dne 9. aprila 1930.

Učiteljski zbor.

Textilna tovarna v Sloveniji išče za 1. julij 1930:

KNJIGOVODJO BILANCISTA!!!

Samo prvovrstne moči naj pošljejo ponudbo z zahtevki plače na upravo lista pod R. N. št. 4021.

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte sega ob vsaki priliki!

SLOV. KAT. AKADEMSKO STARESINSTVO V LJUB-
LJANI naznanja prebridko vest, da se je danes po daljši
bolezni preselil v večnost njega vzgledni član, gospod

Ivan Gruden

profesor in pisatelj v Ljubljani

Pogreb dragega pokojnika bo jutri 10. t. m. ob 16 iz mrtvašnice Splošne bolnice.

Preljubemu tovarišu ohranimo zvest in časten spomin.

V Ljubljani, dne 9. aprila 1930.

ODBOR.

V veliki žalosti naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj blagi soprog, gospod

Ivan Gruden

profesor in pisatelj

včeraj ob 1 zjutraj, po zelo dolgi in trpljenja polni bolezni, odšel k svojemu Stvarniku. Pogreb nepozabnega rajnika se bo vršil danes 10. t. m. ob 4 popoldan iz mrtvašnice Splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Priporočam blažega pokojnika v spomin in tiho molitev.

Ljubljana, dne 9. aprila 1930.

Globoko žalujoča soproga
Marija roj. Turnšek, s hčerko Mito.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom prerane smrti naše srčno ljubljene mame oziroma stare mame, sestre, tete, svakinje in tašče, gospe

Marije Krisper roj. Janesch

se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo pa dolžni g. zdravniku za njegovo izredno pozornost in požrtvovalnost ob času bolezni pokojnice, vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev ter končno neštetim prijateljem in znancem, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni poslednji poti.

V Ljubljani, dne 9. aprila 1930.

Rodbini Krisper - Germ.

Potrži v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš predobri sin, brat, soprog, oče, tast in dedek, gospod

Franc Toplak

davčni upravitelj v pok., posestnik, načelnik Posojilnice, Kmetijskega društva itd., odlikovan z redom sv. Save

danes, v 73. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 9. aprila 1930 ob 16 od hiše žalosti na mestno pokopališče.

Maše zadušnice se bodo brale v četrtek, dne 10. aprila 1930 ob 7 v Minoritski cerkvi.

Ptuj, dne 7. aprila 1930.

Žalujoče rodbine:
Toplak, Sagadin, dr. Šalamun.

Zahvala

Za številne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega brata, strica in svaka, gospoda

Janeza Evang. Klobovsa

vojnega superiora v pok.

za poklonjeno cvetje in vence, se vsem prav pristočno zahvaljujemo.

Posebej nas veže dolžnost zahvaliti se prečastiti duhovščini, njegovim bivšim tovarišem tako v Ljubljani, kot v Škofji Loki, p. t. oficirskemu zboru z generalom g. Popovičem na čelu, oficirskemu zboru v Škofji Loki, vojaški godbi in častni četi, gg. zdravnikom dr. Jamarju in dr. Rusu, družinama g. ing. Gliha in g. Berthold-Pevca, zastopnikom cerkve in raznih oblasti, korporacij, zavodov in društev, p. t. pevskemu zboru v Škofji Loki za prelepo in ganljivo petje, g. govorniku Jalen-u za prelepe poslovilne besede ob odprtem grobu, ter končno vsem številnim prijateljem in znancem tako v Ljubljani in Škofji Loki, ki so našega blažega pokojnika spremili v tako častnem številu k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 9. aprila 1930.

Žalujoči ostali.